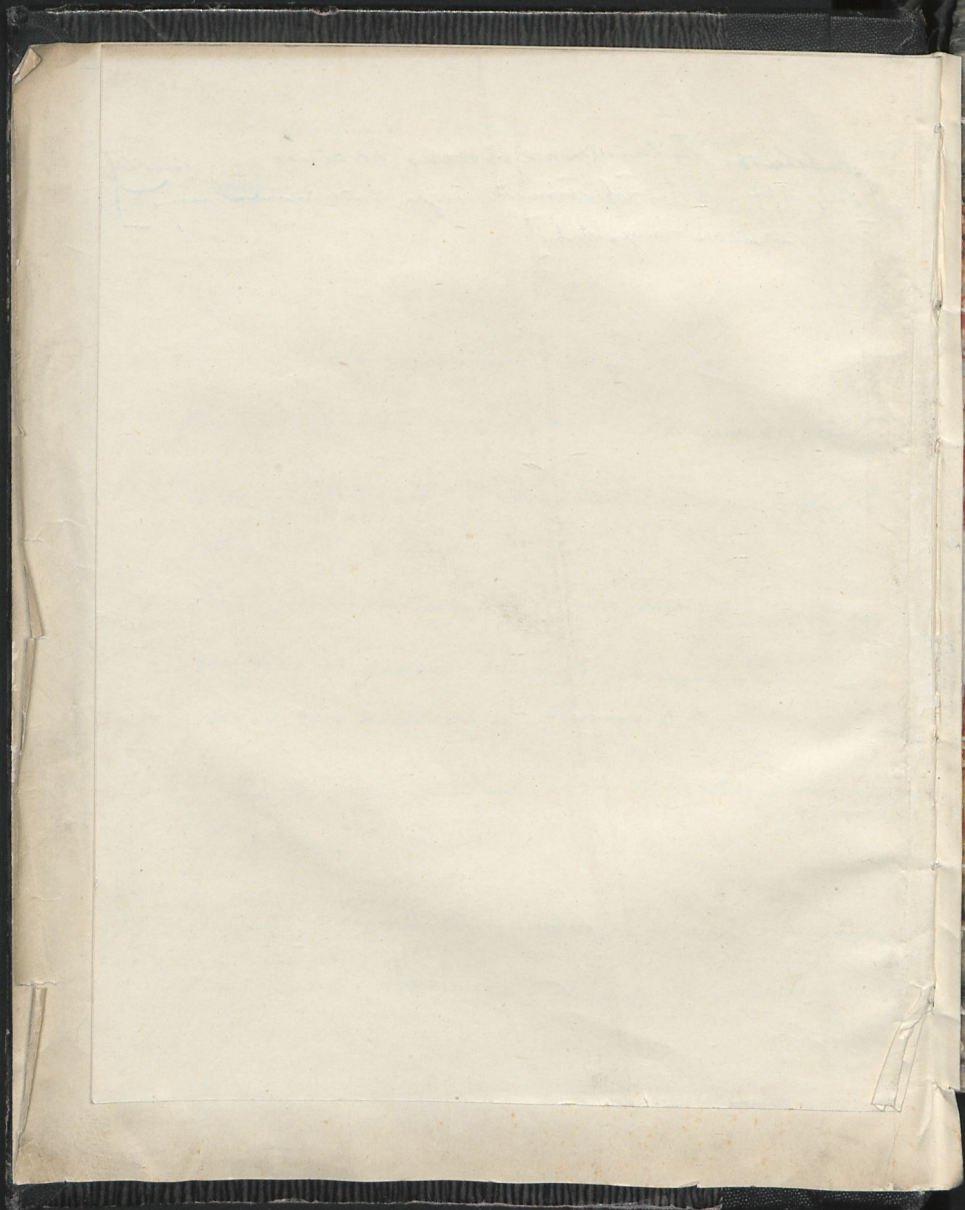

1747.

1. Beckmann, Justus Bernhard und Beckmann, Ott David
Hortik: Gedanken von Reformiren des Rechts, womit
sich ihre inderheute Winder - Verlesungen anzeigen.
- 2te Beckmann, Justus Bernhard: De obligatione mandantis
erga mandatarium fines mandati excedentem.
- 3te Beckmann, Otto David Martinus: De feudo amto
sub pacto de retro vendendo.
- 4te Boehmerus, Dr. Samuel Trisericus: De legitima
cadaveris occisi sectione 2 Sept. 1747 - 1761.
5. Boehmerus, Justus Henricus: Differentiam legatorum
parorum et non parorum praecipue intrinsecae
legis Fulgidiae . . . explicabit.
6. Funckerus, Joannes: De emmenagogis eorumque operandi
morte et usu,

8. Knoorius, Carolus Guillelmus: De eo, quod iustum est
 secundum observantiam C. Thomitium circa jus gabella-
 rum.
9. Langius, Francus Joachimus: De vetera librorum notitia
10. Langius, Francus Joachimus: De elegantiori emendatione
 facultates animae superiores egregie argente
- 11° = Nettelbladt, Daniel: De coronatione ejusque effectu
 inter gentes. 2 Saemfl.
12. Pauli, Carolus Fridericus: De jure principis circa res
 nullius in genere, et in specie regis Borussiae
 circa res nullius in Borussia.
- 13° = Bender, Johannes Henrich: De arboribus, pascuis imper-
 fectis, data. 2 Saemfl.
- [14. Nerinus, Theobaldus Christophorus, ad. h. t. Prosector:
 ad ea sequiales honores . . . Martinus Schmelzer . . .

enthalten *Provinciae proceres ac cives . . . iunct.*
[Nr. 14 in 2 des Fol. Formats wegen entnommen und
separat eingestellt.]

22 38
DE
ARRHA, 1777 136
PACTO IMPERFECTO,
DATA

INDVLTV
ILLVSTRIS IVRECONSVLTORVM ORDINIS
PRO
GRADV DOCTORIS

AD DIEM XXX. SEPTEMBR. MDCCXLVII.

DISSERET

HORIS ANTE ET POMERIDIANIS

IOANNES HARTWICH REVTER,
MEGAPOLITANVS.

HALAE MAGDEBVRG. FORMIS HENDELIANIS. 6)

38

DE

A R R H A

PACTO IMPERFECTO
DATA

IN VITTA

ALIVSTRIS IVERCONAVLTORVM ORDINIS

1720

GRADV DOCTORIS

AD DIEM XXX SEPTEMBER MDCCXXII

JOHANNES BARTHOLOMAEUS

IOANNES BARTHOLOMAEUS

MEGALOPOLITANVS

NAME MAGISTRI JOHANNIS BARTHOLOMAEI

§. I.

Quae inter paciscentes acta sunt, obligationi *Pactum per-*
ciuili producendae vel sufficiunt, vel mi- *fectum &*
nus. Si illud: *pactum perfectum*: Sin hoc, *imperf-*
perfectum pactum adest. Posterius, vel *ctum quid?*
quoniam vnum alterumue eius substantiale
adhuc deest, vel quantumuis omnia quidem eiusdem sub-
stantialia obuia sunt, leges tamen ciuiles obligationem ex
eo tantum non imperfectam oriri verant, locum sibi vin-
dicare, ad intelligendum haud difficile est.

*Quoruplici
modo imper-
fectum obser-
uet?*

Pactio in iure nostro duplicem tribui significatum: alium la-
torem, quo a contractu non nisi, vt genus a specie differt: ali-
um strictiorem, vbi contractui, vt speciei species opponitur, nec
dupondii ignorant. Quum, quatenam iura atque obligationes ex
arrhae datione pacto imperfecto adcedente resultant, generatim
ostendere animus ferat: posteriorem pacti significatum non abs re
ab hoc loco exulare iubemus. Pacti substantialia Iuris eadem
esse, quae Philosophis essentialia adque adtributa, quaelibet adeo
eius praedicata immutabilia suo ambitu complecti, vel exinde, quod
accidentalibus aequae naturalibus eiusdem opponantur, quorum
illa pactorum modos temporarios, haec vero, me iudice, perpe-
tuos

ruos constituunt, liquet. *l. 72. de contr. emt. l. n. §. 11. in. f. d. A. E. V. l. 7. §. 5. de pact.* Substantialia vero pacti generatim spectati in duorum pluriumve in idem placitum consensu de re soluenda, quae definitio quod maximam partem legalis est *l. 1. §. 2. de pact.* ad vnum omnia consistere, tantum non omnium DD. calculo probatur. Verum enim vero, si dicendum, quod res est, potior est ratio eorum, qui pacti substantiam, quam vocant, in promisso efficaciter h. e. durante alterius voluntate adeptato quaerunt. Sed diutius huic rei immorari, quam iam alii sic satis perorarunt, ad rem nihil adinet. Id vero, quin leui saltim brachio adtingam, non possum, pactum interdum in iure tum demum perfectum dici, quum cum consummato aut adimpleto pari passu ambulat. Dicitur autem pactum *adimpleri*, vbi actu praestatur, quod in eius obligatione est. Pactum ceteroquin tum *perficere* dicimus, quum efficimus, ut omnia eiusdem substantialia adsint. Adcedit in emtionis venditionis contractu alius adhuc termini pacti imperfecti sensus. Qua quidem in doctrina, quam varie sumatur, videre est in *t. t. C. Quand. lit. ab. emt. reced. l. 2. §. 1. de contr. emt. l. 8. pr. de per. & comm. rei vend. l. 5. §. 1. de rescind. vend.* Pactum ceterum imperfectum vel ex natura negotii, vel conventionione partium tale esse, atque ad ultimam eiusdem speciem pertinere, si partes ex contractu alioqui perfecto ante obligari nolint, quam in scripturam fuerit redactus, vel me. non monente facillimo negotio intelligitur. Neque minus vel leuiter saltim adtendenti, pactum imperfectum atque nudum, obligationem quippe civilem producens inter se discrepare, obcurum esse nequit.

§. II.

*Ex pacto
imperfecto
nulla actio
& exceptio
nascitur.*

Si quod negotium sumitur, ex quo nulla obligatio perfecta, eidemque respondens ius oritur, ius ad obligationem praestandam cogendi esse connexum frustra dixeris. Quare *ex pacto imperfecto neque actio neque exceptio nascitur* (§. praec.)

§. III.

§. III.

Pa^{ctum} cum altero initurus dum sese obligandi, si *Quid tra-*
 bique acquirendi animum habeat, idem illud vtrique e re *ctatus?*
 sua aestimat. Commodorum igitur atque incommodorum,
 quae cum pacto celebrando connexa sint, pensatio praecedar, necesse est. Quae quum deliberatio sit, eaque vel ab vna vel ab vtraque inuicem parte institui queat; deliberatio de pacto quodam ineundo vel mutua est, vel minus. Deliberationes mutuae de pacto quodam celebrando nomine *tractatum* insigniuntur.

Commoda atque incommoda cum pacto ineundo connexa ex eo; quod alteri alter praestiturus, conligenda sunt. Tractatus igitur inituris incumbere, vt, quae sibi praestare velint, proponant, in aprico est. Ceterum in explicatione tractatum determinationem de liberationis mutuae, quam quosdam insuper habere memini, non sine ratione, opinor, addidi. Quorus enim quisque Titium commoda, si Sempronii aedes emturus sit, ad incommoda hoc cum contractu connexa exigentem iam cum Sempronio huius propositi ignaro in tractatibus esse dixerit? quamuis secum de contractu ineundo deliberasse nemo inficias iuerit.

§. IV.

Tractatus non sunt, nisi de pacto ineundo mutuae *Si partes in*
 deliberationes (§. praec.): Qui de negotio aliquo suscipiendo deliberat, quid utilitatis atque commodi, quid *tractatibus*
 vero incommodi ex eo in eum redundaturum sit, expendit, (§. cit.). Qui vero rationes suas ita subducit, neque *subsistunt,*
 promittit, neque in promissum efficaciter consentit neque *pa^{ctum} in*
 adeo promissum adceptat. (§. I. Schol.). *eundem im-*
perfectum
est.
 partes in tractatibus subsistunt, pactum ineundum adhuc imperfectum est. (§. I.)

Vide sis Perillustr. huius Academiae Cancell. L. B a WOLF. P. V. I. N. §. 908. Quum autem pactum, quod imperfectum, nomen pacti haud mereatur, ratio fugit eos, qui tractatus dicunt

paſſa contractuum ineundorum praeparatoria, niſi, quod terminus complexus ex ſimplicibus iudicandus non eſt, eorum doctrinam excuſes. Pari iure & ii cenſuram merentur, qui a pacto de contrahendo v. c. mutuo dando, permutando &c. quod ab ipſo contractu diuerſum, pactum interdum perfectum, quantumvis nudum inuoluit, non ſatis diſtinguunt tractatus.

§. V.

Ex tractatibus in iuris neque actio neque exceptio oritur.

Dum igitur durantibus tractatibus pactum ineundum etiamnum imperfectum eſt (§. IV.). *Ex tractatibus nulla actio, neque exceptio oriunda eſt (§. II.)*

Innita igitur licet altera parte tractantibus ſemper tractatus abrumperet integrum eſt, quod innuit vulgatum illud; *Tractaten ſind keine Contracten.*

§. VI.

Sponsalia de iure Rom. ſunt pacta imperfecta.

Quum de iure romano ſponſalibus externa nulla vis atque obligatio ineſt, neque vlla ex iis actio datur, quantumvis ſtipulatione firmatis, aut poena in ſtipulatum deducta. *l. 2. §. 1. 2. de diuort. l. 134. pr. de V. O. l. 1. C. de ſponſ. l. 2. C. de repud. l. 2. C. de inutil. ſtipul.* *Sponsalia de iure romano non eſſe niſi pacta imperfecta, manifeſtum eſt (§. I.).*

Quod tamen hodie ſecus eſſe, ad liquidum deduxit *Perillaſtr. Ducat. Magdeb. Cancellarius BÖHMERS*, Ictorum princeps, quem communem praeceptorem deuota mente deueneramur, *I. E. P. L. IV. r. I. §. LII. ſeq.* Hiſce praeſtatibus iam ipſam artharum doctrinam adgredior.

§. VII.

Quid ſit dare?

Dare in genere dicimur, ſi poſſeſſionem alicuius rei in aliquem transferimus. Qua quidem cum translatione vel iura, quae in illa re habemus, ſimul transferuntur vel minus. Illo in caſu translatio in ſpecie *datio* dicitur. *l. 75. §. ult. de V. O.*

§. VIII.

§. VIII. *Quid arrha pacto perfecto*
 Si qua res in signum eius, quod perfectionem pacti concernit, datur, generali *arrhae* nomine illa venit. Quo quidem casu pactum vel perfectum, vel imperfectum est (§. I.). Si prius; res data dicitur *arrha*, pacto perfecto, cuius causa datur, adimpleant, aut eius dispendium incurrant, vel minus. Priori casu res *arrha*, imperfecto pacto, data audit.

Sic *arrhae*, perfecto pacto, datae mentio fit in *l. 35. pr. de contr. emt.* Vbi CAIUS: *Quod saepe arrhae nomine, inquit, pro emtione datur, non eo pertinet, quasi sine arrha conventio nihil proficiat, sed ut evidentius probari possit, convenisse de pretio.* In qua quidem lege 1) *arrham* non dari, ut per eam emtio venditio perficiatur, quum etiam sine *arrha* interveniente, quippe eius accidentali subsistat: 2) *arrham* dari ut de contractu inito evidentius constet. quae ab adfertis aliena non sunt, adfertis, nemo, nisi qui qui talpa caecior, non videt. Idem eodem modo traditur *pr. I. de emt. vend.* ubi: *emtio venditio contrahitur simul atque de pretio conuenit, quamvis nondum pretium numeratum sit ac ne arrha quidem data fuerit. Nam quod arrhae nomine datur, argumentum est emtionis & venditionis contractae.* Sed de hac *arrhae* specie nunc potissimum non quaero. *Arrhae* vero, pacto imperfecto, datae sedem *palmariam* reperimus in *cit. pr. I. de emt. vend.* atque *l. 17. C. de fide instr.* cuius genuina explicatio infra subministrata est. Quo autem rectius *arrham* hoc modo datam intelligas, sige Caium aedes *Sempronii* emturum, pretium mille *thalerorum* ei obtulisse, non nisi additis adhuc centum, vendituro. *Emtionem* venditionem, dum consensus utrinque non accesserit, perfectam esse nemo dixerit. Sed sumas *Caji* huius contractus celebrationem permagni referre, adeo, ut, si modo se alibi meliorem conditionem non inuenturum certus esset, centum pretio oblato adde-

ret; contractumque adeo perficeret. Ne igitur Sempronius poenitentia deinde ductus, aut alii magis fauens a placitis resiliat, quid agendum erit Caio? Certe, quanti forsan sua interesse iudicat v. c. centum thaleros Sempronio, quos adcipiat, offeret, quo ipso Sempronius adcipiens, si pro mille & centum deinceps vendere detrectaret, dispendium eorum incurreret. Sempronius cuius ex re non minus est, contractum celebrari pro oblato pretio statim venditurus, nisi melioris fortis spes, quam eum non frustraturam tantum non confidit, aliunde adfulgeret, interea oblatos centum thaleros, quanti quidem & sua interesse aestimat, eum in finem adcipit, ut si post modum perficere velit contractum, partem pretii, circa quam adhuc dissentiebant, remittendo, Caius, nisi iactura eius, quod dedit, magis adrideat, oblatum pretium soluat. Ex quo negotio celebrato, rem eum in finem contractu adhuc imperfecto datam esse, ut, si alteri contrahentium contractum postea perficere placuerit, alter sub eius dispendio placitis stare teneatur, abunde constat. Quam rem datam arrhae, pacto imperfecto, datae, cuius abstractiorem non sine tamen ratione suppositivam definitionem, speciem esse, nemo non videt. Eam ob causam autem casum singularem subministrandum duxi, quoniam non nihil difficultatis res habere solet, quam abstractam in concretis distinguere curae nobis est cordique. Ceterum conceptum huius arrhae LL. satis esse concinnum, ex cit. *pr. l. de emt. § l. 17. C. de fid. instr.* simul adparebit, atque ad exactiorem horum textuum explicationem eundem exegeris. THOMASIVS equidem in *dist. de arrbis emtionum*, ne nodum in scirpo quaeramus, nullum suppeditare satius esse duxit. Sic enim ille *l. c. ff. 78. datio*, inquit, *arrharum varia est, & varios modos habet. Haec vero difficillime definiuntur.* Porro *datio arrharum & modi diversi dandi magis in sensus incurrunt. At quae sensibus percipiuntur, definitionibus magis obscurantur, quam illustrantur, quod vel exemplo motus eiusque definitionis sine Aristotelicae sine Cartesianae patet.* Multus esse possem in taxandis aliorum de hac re datis definitionibus, si bonas horas hac reparum vili perdere vellem. Id saltem adhuc, quia moneam non possum, maximam partem arrham simpliciter & sine

& sine additamento positam in LL. occurrere, adeoque non, nisi ex contextu statuendum, vtrum arrha perfecto, an imperfecto pacto, data intelligenda sit. Quod ipsum ideo mirum non est, quosdam iuris interpretes in transversum egisse. Hoc quidem loquum de arrha, pacto imperfecto, data solum agere institutum ferat, arrha simpliciter posita, semper, quae dicta, intelligenda est. Licet denique particulae disiunctivae in definitione occurrant adeoque illa per inferiora formata videatur, tamen regularum definiendi gnarus nemo huius vitii eandem infimulabit. Dispendium vero arrhae fecisse hoc loco non modo is dicendus est, qui rem datam perdere, sed etiam qui tantundem cum accepta restituere tenetur.

§. IX.

Quum igitur, tractatibus tantum initis, pactum etiam annum imperfectum sit (§. IV.): idemque de iure romano de sponsalibus ipsis, multoque adeo magis de tractatibus sponsalitiis dicendum veniat (§. VI.); *Arrha, quae tractatibus, siue sponsalitiis siue minus initis, atque sponsalibus celebratis eum in finem datur, ut aut placitis stet, aut arrhae dispendium obtineat: est arrha, pacto imperfecto, data.* (§. VIII.).

Res, quae tractatibus initis atque sponsalibus celebratis datur ut placitis stet, aut arrhae dispendium obtineat est arrha, pacto imperfecto, data.

§. X.

Exinde sequentes manifestae sunt arrhae diuisiones. Arrha enim, si datur vel omnia iam iam pacti, quae habere potest, adsunt substantialia, vel desunt adhuc quaedam. Illo in casu arrha dicitur *non-vulgaris*: quae in hoc casu *vulgaris* appellatur. Porro pactum imperfectum, cui arrha accedit, vel sponsalia respicit, vel minus. Priore in casu *arrha sponsalitia* audit, posteriori vero *non-sponsalitia* nomine insignitur. Quas quidem arrhae species, quum idearum coordinatarum e numero sint, de se inuicem praedicari posse, non est, quod inculcem.

Quid arrha vulgaris & non vulgaris? sponsalitia & non sponsalitia?

JIX

Ter.

Termini arrhae vulgaris & minus vulgaris neque in iure fateor, obuii sunt, neque scriptis DD. frequentantur. Verum, quum ipsa negotia re suaque natura diuersa diuersa nomina postulent, quod nouos terminos coniderim, id quidem nemo, puto, vitio mihi dare poterit. Interea speciatim de arrha sponsalitia, quum iam alii otium mihi hac in re fecerint, hic iam non ago, neque lites circa eandem a DD. passim motas meas hic facere lubet.

§. XI.

Vterque pacifcentium arrham dare potest?

Vterque pacifcentium arrham dare potest. Etenim is, cuius interest, ne a placitis recedatur, arrham dare potest (§. VIII. & Schol.). Enimuero vtriusque interdum pacifcentium, ne a placitis alter resiliat, refert: vterque ergo pacifcentium, quo minus arrham dare possit, nihil obtat.

Quamuis igitur nulla iuris regula aduersante vterque pacifcentium arrham dare possit, negantium tamen non est, semper fere in LL. casum proponi, quo non venditor, sed emtor, sponsus non sponsa &c. arrham dedit. Quod ipsum ansa in contraria omnia abeundi quibusdam fuit.

§. XII.

Quid arrha reciproca & non reciproca?

Quum itaque vtrumque pacifcentium arrham dare, non repugnet (§. XI.); sequentem in modum recte arrham dispesci posse palam est. Arrhae enim datio vel in vno eodemque pacto ab vtraque parte intercedit, vel minus. Priori in casu arrha dicitur *reciproca* seu *mutua*, posteriori vero *non-reciproca* audit. Ex quibus quidem citra pulueris iactum intelligimus, *si arrha reciproca interuenit, vtramque contrahentium partem & rem arrhae nomine idare, simulque eodem nomine rem accipere.*

An vero & quatenus arrhae reciprocae locus relinquatur, dissona DD. est sententia cui quidem liti, dum principia haecenus stabilita nondum sufficiant dirimendae, vberior infra eiusdem institutenda erit disquisitio.

§. XII.

§. XIII.

Si de qua re in casum non expletae obligationis iam *Quid poena*
dum existentis praestanda conuenit, illa res *ponae conuen-*
tionalis nomine insignitur. *l. 71. pro soc. l. 28. 47. de Act. conuentio-*
Emt. vend. l. 38. §. 17. de V. O. l. 14. C. de pact. &c. *nalis?*
Vnde poena conuenientialis subsistit, quantumuis res saltem pro-
missa est. *cit. leg. 38. §. 17. de V. O.*

§. XIV.

Quum itaque arrha non subsistat, nisi data fuerit (§. *Ab arrha*
VIII.); poenae conuenientialis vero quantumuis nude sal- *differ.*
tem promissa, adeoque non data fuerit, omnino valeat
(§. XIII.); *Arrha a poena conuenientiali diuersa est.*

Inter arrham & poenam conuenientialem & illud intercedit dif-
ferentiam, quod poena conuenientialis obligationem actu iam existi-
entem supponat, quod saltem in arrha vulgari secus est. Deinde
omnis omnino obligatio ex arrhae datione oriunda disiunctiua
est (§. VIII.), quae tamen poena conuenientiali tantum non sem-
per inhaeret.

§. XV.

Arrha, si qua datur, obligationem producit (§. VIII.), *Quid pa-*
quae obligatio, quum non nisi a pacto proficiatur; inde *Etum arrha-*
pacto opus est, quo arrha constituitur. Pactum, quo *le? pactum*
arrha constituitur, *arrhale* vocatur in *l. 3. C. de Act. emt. principale*
& ven. c. VIACIVS vero *II. Obj. c. 17.* idem pactum *& minus*
contractum arrhabonicum adpellat. Duplex igitur pactum *principale?*
quod arrham concernit, distinguendum omnino est: Pa-
ctum nimirum, cui arrha adcedit, & pactum quo eadem
constituitur. Prius pactum *principale*; posterius respectu
prioris *minus principale* audit. *Pactum principale igitur*
imperfectum (§. VIII.) *Minus principale vero perfectum est.*
(§. 1.)

B

§. XVI.

§. XVI.

Pañtum arrhale non efficit, vt ex pacto principali actio aut exceptio oriatur?

Quum igitur pactum arrhale qua tale substantiam pacti principalis non mutet (§. XV.); Neque sane, si quid video, vt ex pacto principali qua tali vlla aut exceptio oriatur, efficit. (§. II.).

§. XVII.

Pañtum arrhale est pactum legitimum.

Pañtum arrhale est pactum legitimum. Pañtum arrhale fit, si fieri potest contractus. Tum aut verus erit, aut quasi contractus. Non est quasi contractus. Vero enim a dante atque adcipiente interposito consensu neuiquam ficto nititur. (§. VIII. XV.). Forſan ergo erit verus contractus. Nominatus igitur, aut innominatus contractus fit, necesse est. Sit nominatus, adeoque erit, vel consensualis, consequenter aut emptio venditio, aut locatio conductio, aut emphyteusis, aut societas, aut mandatum; sed neuter ex his pacto arrhali conuenit (§. XV.); Vel verbalis, sed nulla ad pactum arrhale requiruntur verba solemnia: Vel literalis: sed nullam ex literis hoc pactum capit substantiam: Vel realis; Non autem est mutuum, neque commodatum, neque pignus, neque depositum. Exgo non est contractus nominatus. Si igitur, si fieri potest, innominatus. Maximam equidem cum hoc genus contractibus conuenientiam eo cum intercedere videtur, quoniam dum arrha, nisi data, non obtinet, pactum arrhale a parte dantis, non vero a parte adipientis, nondum aut arrham perdentis, aut pactum principale adimplentis, in quo quippe implementum huius pacti ab altera parte consistit, impletum fit. Verum enim vero quum horum contractuum indoles fit; vt poenitentiae dantis locus detur, nunquam existeret casus, quo inuitus aut pactum adimplere, aut arrhae iacturam facere teneretur. Quod

Quod quum fini arrhae dationis repugnet (§. XV. VIII.); contractuum innominatorum in numerum frustra pactum arrhale recipitur. Neque quoque pertinet ad contractus innominatos, quos, quo iure viderint alii, irregulares vocant. Quae enim convenientia ei cum aestimatorio contractu atque permutatione est? Quum vero iure romano certus atque determinatus numerus pactorum, cui plena indita vis obligandi sit, atque contractuum: pactum arrhale vero ad contractus non pertineat, vt reliquis pactis a contractibus diuersis, non quidem, dum actionem producat, nudis, sed vestitis adnumeretur oportebit. Sed quum neque vim obligandi praetori adceptam ferat, neque, dum contractus principalis imperfectus (§. XV.) nullamque ex eo actionem aut exceptionem producere possit (§. II.), contractus adaccessorium sit; Reliquum est, vt pactum arrhale pro legitimo pacto habeamus.

Difficile est, fateor, in quonam pacta legitima & contractus inter se discrepent, ostendere. Vt um quum vberiori in ff. haec res relinquenda sit disquisitioni, hoc loco eandem nihil moror. Interea, dum pacta legitima atque contractus actionem tam pariant, quam exceptionem, quoad hunc effectum diuersam nullam superesse rationem ex facili do atque largior. Ceterum adferro ob stare videtur l. 17. C. de fid. instr. vbi; *Contractus venditionum vel permutationum, vel donationum, quos intimari non est necessarium, dationis etiam arrharum, vel alterius cuiuscunque causae, quos tamen in scriptis fieri placuit &c.* Enimvero res redire videtur ad aequiuocationem termini contractus: qui interdum ita late sumitur vt omnes sub se comprehendat conuentiones, ex quibus obligatio pariter atque ius quoddam nascitur l. 20. de iud. l. 23. de R. I. quid mirum igitur si sub contractu hoc significatu sumto pacta legitima, qualia quoque donationum sunt, comprehendere videas? Maxime ceteroquin de hac quaestione sententiarum diuortia occurrunt. Dantur enim, qui pactum arrhale contra-

tibus, alii hoc supposito, veris, alii quasi contractibus, atque primo casu nominatis alii, alii innominatis adnumerant. Adposite sane & magis ad rem videntur, quae HUNNIUS ad Treuth. diss. de emt. th. 8. lit. B. qu. 52. non sine ingenii adparatu euincit. Sic enim ille: *Mibi, inquit, itaque verior haec ratio esse videtur, quod arrharum datio consensum ac conuentionem, quae ad omnem desideratur contractum, in se contineat, inter dantem & adicipientem arrhas hoc conuenisse censetur, ut adiciens eas habeas & retineat usque dum a dante contractus fuerit perfectus, aut completus & si is perficere aut compleere contractum recuset, tum arrhas perdat; Si vero adiciens a conuentione resierit, tum dupl. atas reddat: sed praeter conuentionem hanc arrha etiam synallagma, quod constituit contractum continet, dationem videlicet ut quid fiat, synallagma esse, testatur Iustinianus in l. 7. §. 2. de pact. verum qui neruum demonstrationis tener, neque ambiguum contractus sensum ignarissimis, adferriorem hance non sine specie adstruam non morabitur, LAVTERBACHIUS equidem dissert. de arrha thes. XV. non quidem eundem, quem commodum notauit, errorem errat, negans quippe pactum arrhale esse contractum, siue nominatum, siue innominatum. Verum sublella sequenti argumentatione eiusdem nititur sententia; *Vbicunque non ab initio adest verus contrahendi & obligationem constituendi consensus, ibi non est contractus verus. Atqui in arrhae datione talis consensus non deprehenditur. Quod quidem adsumtum ulterius probare pergit: Ipsi qui arrham dant atque adicipiunt, regulariter hoc expresse non agunt, ut hac ipsa arrhae datione & adceptione inter ipsos obligatio contrahatur; sed illud potius, ut obligatio emtionem vel simili negotio contracta aut contrahenda euidentius probetur & res data symbolum sit ac argumentum negotii contracti. Deinde pari modo non fringunt, quae loc. cit. th. CVII. habentur: Pactum enim arrhale, si contractus esse deberet, aut esset, dicit, contractus innominatus, aut nominatus. Et recte quidem. Verum idem ideo esse non posse innominatum contractum, quod actio praescriptis verbis ex eodem oriunda in iure inaudita sit, consequentiam non video. Non refragetur modo principis iuris, quod ta-**

men

men supra eultum dedi, & statim hanc actionem ceu porisma inferre erubescendum non foret ICro, iamiam sine lege loquenti. Ipsum tamen obligationis ex arrhae datione resultatis, quam iam concedit, in eo, quod extra id, quod vere ab initio agitur, partim in praesumta partium conuentione, partim ipsa legis dispositione, neutiquam vero in vero illarum atque ab initio declarato consensu sibi deprehendere videtur. Sed quum vere ab initio id inter partes agatur, vt obligatio ex arrhae datione resultans adsit, (§. XV. VIII.) primum sane huius fundamenti momentum non potest non in auras abire. Praesumta vero conuentione obligationem arrhalem produci, non magis verum est, quam, si quamlibet pactitiam obligationem ex praesumta partium conuentione deriuet. Omnis denique omnino oriunda est obligatio ex legis dispositione, vel mediata, atque quoad hanc obligationem concedo, vel immediata, atque idem nego atque pernego. Verum enim vero omnium conuentionum atque contractuum obligatio mediata a lege proficiscitur. THOMASIVS *loc. cit.* ff. 77. suam de hac re sententiam reticuit, id interim inter eum atque LAVTERBACHIVM conuenit, quod pactum arrhale non sit contractus. Vterius autem disquirere operae pretium ipsi non videtur, quum vsus in foro sit nullius. Verum interpretem legum romanarum non deeret, ad quam classsem quolibet negotium pertineat, ignorare videri eum ignarissimis. Vnde prolixior hanc huius rei tractationem nemo vitio verterit.

§. XVIII.

Pacta legitima vel eius naturae sunt, vt ad eorum perfectionem nihil praeter consensum seu efficacem promissi adceptionem opus; vel vt ad eorum perfectionem implementum praeterea ab vna parte necessarium sit. *Pactum legitimum reale quid sit?* Posterius haud inconcinne *pactum legitimum reale* dicitur.

Determinationes pactis legitimis additae tantum abest vt eorum naturam euertere, vt eidem satis conformes videantur. Quum enim pacta legitima omnem vim obligandi *speciali* cuidam *legi* adceptam ferant, quid impedit, quo minus praeter consensum le-

ges adhuc implementum ab vna parte ante requirant quam ipsi efficaciam tribuant. Neque vllum inde fluere videtur incommodum. Diverfum manet eiusmodi pactum legitimum quod re initur, a contractibus nominatis realibus, atque innominatis omnibus. Differentia equidem communi vtuntur. Sed eandem cum eo, cuius est differentia, non reciprocari constat. Noua equidem, quantum ego quidem adhuc scio, haec pactorum legitimorum diu sio est, fareor: sed ea opus fuisse, sequentia insinuant. Neque vt in praedijs vrbanis, sic in nostri iuris studio, ne alius quis tollat, vlllo vnquam iure prodita est actio.

§. XIX.

Pactum arrhale est pactum legitimum reale.

Quum igitur arrhae nulla in toto nostro iure tribui actionem producendi vis videatur, nisi data fuerit (§. VIII) *l. 17. C. de fid. instr. pr. l. de emt. vend. l. 3 5. C. de spons. l. u. §. 6. de act. emt. vend.* consequens est, vt ad perfectionem pacti arrhalis implementum a parte dantis necessarium sit (§. I.). Iam vero pactum arrhale est pactum legitimum (§. XVII.). *Pactum igitur arrhale esse pactum legitimum reale, immediata est consequentia.* (§. XVIII.).

Quod idem non obscure in *l. 17. C. de fid. instr.* indicatur, vbi Imperator pactum arrhale nominat contractum arrhale donationis: indicio certe vero haud abimili, pactum arrhale re esse incundum.

§. XX.

Si arrha tantum promissa, non actionem producit.

Quare quum implementum a parte dantis non adcesserit, siue quod idem est arrha reuera data fuerit, ante pactum arrhale celebratum non intelligitur. (§. XIX.). Quumque pactum ita vt dictum est, initum in alium contractum, pactumue vestitum non incidat: non e numero est nisi nudorum pactorum. Si igitur *arrha simpliciter tantum promissa non vero data ad exceptionem, non vero ad actionem prodest.* *l. 7. §. 4. de pact.*

Meque

Neque igitur magis obligat, quam pactum de mutuo dando, commodando, permutando &c. Ceterum circa quaestionem propositam non vna DD. est sententia. Longum nimis foret, si differentientium argumenta omnia subincudem reuocare vellem. Ple-rique sese fundant in l. f. C. ad L. Falc. vbi in fine: *in utroque enim casu. siue soluerit. siue super hoc cautionem fecerit, aequitatis ratio similia suadere videtur.* Ex qua quidem sanctione generatim constare perhibent: dare atque promittere pari passu ambulare. Quoad eiusmodi equidem negotia quae ex rei traditione seu imple-mento non capiunt substantiam, si ultra tertium comparationis non extendatur, concedo: quoad talia vero negotia. quae opposita ra-tione sese habent, nego. De priori casu loquitur *cit. l. f. C. ad L. Falc.* vt itaque isti argumentationi, quae Baldi lucernam redo-let, parum, aut, quae potior ratio est, nihil dandum veniat. Quod vero arrham promissam atque in stipulatum deductam con-cernit, inter arrhas sponsalicias & reliquas distingui vellem (§. X.). Priores actione ex stipulatu pnti posse, vel me non monente, ad intelligendum facile est; posteriori vero casu, ne quid in fraudem legis committatur, caueamus. Primo in casu idem in casu haud ablimili diferte rescripserunt DIOCLETIANVS & MAXIMI-NIANVS in l. 3. C. de rer. permut. vbi: *Ex placito permutationis, nulla re re sequuta, nemini actionem competere: nisi stipulatio sub-iecta ex verborum obligatio quaeferit partibus actionem.*

§. XXI.

Ast moribus hodiernis ex iis pactis, quae iure ro- *Quod mori-*
mano non nisi nuda sunt, aut condictio ex c. 1. X. de pact. *bus nostris*
aut condictio ex moribus conceditur. Vid. *Perillusfir. secus est.*
Cancell. BOEHMER. in tr. de Act. S. 2. c. 7. §. 7. seqq.
Valide igitur ex pacto arrhali actio institui potest; quan-
tumuis a parte dantis implementum nondum adcesserit,
siue quod idem est, arrha rite per pactum promissa
nondum vero tradita actio peti potest.

Verum huic adfero cum E. CARPTLOVIO I. F. P. 2. *Const.*
33. des. 23. LAVIERBACHIVS *loc. cit. thes.* 104. dicam scriptum,
totam-

totamque quaestionem, an pacta nuda motibus nostris actionem pariant, distinctione absoluit, virum sint pacta contractuum praeparatoria v. c. de permutando, nec ne. Atque in illo casu actionem ex eiusmodi pactis oriundam ex sublesta hac ratione negat, quod partes de contractu incundo paciscentes simul iudicent, quod eo pacto efficaciter obligare nolint; in hoc vero ex generali & vbiq; recepta consuetudine pacta nuda etiam obligationem efficacem producere faterur. Id interea negandum non est, de pactis, quae vocant, contractuum praeparatoriis consensualium, quatenus ab ipsis contractibus diuersa sunt, aliud alio quamuis ex capite rationem omnino suadere. THOMASIVS *loc. cit. §. 33.* equidem pro eo, quem sibi de de arrha formauit conceptum, contra mores gentium pariter atque contra intentionem, ob quam arrhae datio inuenta est, arrhas saltem promittere, non vero simul tradere, esse sibi persuadet. Licet eutem ipse inficias ire non possim arrham plerumque simul atque promittitur, tradi, statim tamen non sequutam traditionem, si a iure romano discesseris, fini huiusmodi pacti non refragari existimo. Arrhae enim finis est, vt placitis principalis sub arrharum dispendio stetur (§. VI. I.). Dispendium vero locum habere posse arrhae tam promissae, quam traditae tam certum est, quam quod certissimum. Quamuis autem moribus nostris pactum, quo arrha solum promittitur, actionem aequae producat, ac Romanis pactum arrhale re initum, adeoque quoad hunc effectum nullum amplius supersit discrimen; tamen aliunde digerentia quaedam opinor, peti potest. Generatim nimirum notandum: contractus reales adhuc hodie a patris quibus ab vna parte implementum nondum adcesterit, diuersos esse, non quatenus actionem producere valent, sed quatenus diuersa ex vtrisque oriunda est actio.

XXII.

Pactum arrhale bilaterale unilaterale quid?

Ex pacto arrhali disiunctiua obligatio oritur, vt nimirum aut placitis pacti principalis stetur, dispendium eius, quod arrhae nomine interuenit, obtineat. (§. XV. VIII.). Quae quidem obligatio vtrumque tenet paciscentem vel alte-

alterutrum. Illo casu pactum arrhale *bilaterale*: hoc vero *unilaterale* nominatur. In pacto igitur arrhali *utroque tam dans, quam accipiens obstringitur.* (§. XIX.) Quod in pacto arrhali *unilaterali* secus esse nemo non videt.

Sic in casu in Schol. ad §. VIII. proposito, quum non modo Caius, si Sempronius centum remisit, verum etiam Sempronius, si Caius centum addiderit, emtioni venditioni stare aut arrham interuenientem amittere teneantur; *bilaterale* inter eos pactum arrhale celebratum esse, palam est. Sed finge Caium quidem, si Sempronius pro mille thaleris aedes suas venditurus est, sub dispendio arrharum teneri non vero Sempronium, si Caius deinceps pro mille & centum emturus est, pactum arrhale celebratum non esse nisi *unilaterale* manifestum est. Quamuis equidem diffiteri nequeam, Imperatori in l. 14. C. de fid. inrum. atque pr. l. de emt. vend. pactum arrhale *bilaterale* obuersatum esse, eundemque in casu arrhae interuenientis disposuisse, dantem & accipientem teneri, licet specialiter adiectum non sit, quid super arrhis non procedente contractu fieri oporteat; nihil tamen exinde eliciendum puto, quam quod hoc procedat, si arrhae simpliciter datae fuerint, nequaquam vero pactum arrhale *inualidum* sit, si inter partes vnum saltem latus expresse sese ex pacto arrhali obstrinxerit. Ceteroqui naturale pacti arrhalis esse ut sit *bilaterale* ex facili do atque largior. Ceterum caue, pactum, quo arrha reciproca constituitur, quod reuera duplex pactum inuoluit, cum pacto arrhali *bilaterali* confundas.

§. XXIII.

Datae arrhae non *vulgaris* dispendium simul obtinet, atque alter obligatus pactum principale adimplere sine iusta *vulgaris* causa recusat. Etenim data arrha non *vulgaris*, substantialem dispendium, quae adesse possunt, omnia principalis pacti iam dum adsunt. (§. X.) Enimuero efficere, ut omnia sub *mul* atque obligatus *pa-* ctum prin-

C

ad

cipale adimplere recusat.

ad §. I.). Non opus igitur est, ut negotium principale ante perficiatur, quam quidem dispendio arrhae locus dari possit. Quum igitur ex pacto arrhali disiunctiva resultet obligatio, aut ut alter obligatus pactum principale adimplere aut arrham perdere teneatur (§. VIII.) ideoque si quis obligationi adimplendi non stet, obligationem perdendi expleat necesse sit. Si vero iusta causa, quare adimplere quis recuset, adest, causa legibus probata subie, quibus si alter convenienter agat, obligationi contravenisse dicendus haud sit; Datae arrhae non vulgaris dispendium simul obtinere atque alter pactum principale adimplere sine causa detrectat, in propatulo est.

§. XXIV.

Quod adplicatur ad arrham sponsalitiu non vulgarem. Quum igitur arrha sponsalicia non vulgaris sit, si tractatibus finitis ipsa sponsalia celebrata proponuntur (§. X.). *Data sub hypothese arrhae dispendium statim obtinet, atque refractarius matrimonium sine iusta tamen causa inire recusat.* (§. XXIII.).

Vide sis l. 5. C. de spons. §. arrh. spons.

§. XXV.

Pactio principali imperfecto remanente disiunctiva obligatio ex arrhae vulgaris datione non resultat.

Data arrhae vulgaris, pacto principali imperfecto remanente, aut ad idem illud adimplementum, aut ad arrham perdendam nulla oriunda est obligatio. Data nimirum arrha vulgaris pacti principalis omnia nondum ad sunt substantialia (§. X.) sed ubi nondum omnia pacti ad sunt substantialia, nullum ius nullaque obligatio producit. (§. I.). Ponas iam eum esse arrhae vulgaris effectum, ut remanente pacto principali imperfecto alter sub eiusdem dispendio illud adimplere teneatur. Quum pactum adimpleatur, ubi quod in eius obligatione est, actu praestatur (§. I.

(§. I. Schol.); obligatio ex pacto principali dato in casu oriunda utique concipienda est. Quod quum sit absurdum (per demonstr.); ad pactum principale adimplendum data sub hypothese nulla est obligatio. Sed disiunctiva obligatio ex arrhae datione resultat, ut aut pactum adimpleatur, aut non adimplens arrha cadat. (§. VIII.). Data igitur arrha vulgari, pacto principali imperfecto remanente, nulla ad illud aut implendum aut ad arrham perpendam oriunda est obligatio.

Egregie igitur falluntur, qui a contractu imperfecto, qua tali, partes resilire posse, identidem adserunt si arrhis praestitit cadere volupe fuerit. Non igitur iniuria THOMASIVS loc. cit. meliora edoctus, communi sententiae calculum denegavit. Dum enim l. c. §. 33. inquirat. vtrum arrhae emtioni imperfectae accedere possint, nec ne, duplicem proponit casum, quo emtio perfecta & imperfecta dici possit: ex natura nimirum negotii aut moribus gentium, & ex conuentione partium. Quibus praesuppositis neutro modo casum dabilem idem ille existimat. Vnde §. 38. loc. cit. ita calculum ponit: *Non priori: stultus enim esset, qui in pacto de vendendo arrhas daret. Nam cui vsui, ut alter pactum seruet? quod nullum effectum habet. Ut arrha interesse aestimet quod nullum subest. Ut arrhas frustra perdat, & sine causa? quod insani hominis est. Non posteriori, dum enim partes ideo volunt emtionem in scriptis celebrari, et antea non obligentur, ridiculum esset, si velint simul arrhas dare, ut obligentur. Dum ante scripturam volunt, sibi licentiam impune poenitendi sibi reseruare, contradictorium foret, si vellent arrhas dare, et non impune recedere possent. Igitur utroque casu emtioni perfectae adcedat arrhae datio necesse est, siue non scriptae, si non conuenerit, et emtio in scriptis celebretur, siue scriptae, si hoc pactum adiectum sit. E. emtioni tantam perfectae adcedit; Quin rebus suis ita fidit, ut solenne situd: Q. E. D. argumentationi subicere non dubitet. Quum autem in eo omnino non fallat, quod arrhae datae,*

C 2

pacto

pacto principale remanente imperfecto cum effectum inesse neget, quem supra eidem tribui; inanem tamen omnem arrhae dationem imperfecto pacto adcedentem exinde inferentem cum rationem fugere, infra elucescet. Interea me saltim loqui, de casu, quo ius eligendi in obligatione alternatiua penes obligatum esse debet, quod LL. supponunt, eo magis non possum, quo frustraneam esse hancee quaestionem in casu opposito nemo non videt.

§. XXVI.

Pacto principali imperfecto remanente arrha data danti restituenda est.

Quum igitur data arrha vulgari, pacto principali imperfecto remanente, ne quidem arrhae dispendio locus detur (§. XXV.); *vt data sub hypothese arrha danti restituenda sit*, prono sequitur alueo.

Fac igitur neque Caium centum thaleros additurum, neque Sempronium eosdem remissurum. Vide Schol. ad §. VIII. Emptio venditio remanet imperfecta: ideoque Sempronio restitutio centum thalerosum arrhae nomine adceptorum incumbit. Caue ceterum confundas hunc casum, cum eo, quem *l. n. §. 9. de A. E. V.* ibi enim: *Is qui vina emit, arrhae nomine certam summam dedit, postea conuenerat, vt emptio irrita fieret: Iulianus ex emptio agi posse ait, vt arrha restitueretur.* ULPIANVS contractum emtionis venditionis perfectum mutuo dissensu dissolutum proponit atque tunc nihilo minus actione ex hoc contractu restitutio arrhae datae peti posse adfirmat: qui casus omnino a praesenti differt, quo arrha data contractu imperfecto remanente repeti posse adseritur. Neque est quod idem mutuo dissensu fieri dicamus. Mutuus enim dissensus, qui huc spectat, inuoluit contrahentium consensum de dissoluedo contractu atque dissensus solum dicitur respectu consensu, quo mediante contractus ante celebratus, cui quippe opponitur. Quae quidem in praesentem casum cadere nemo dixerit.

§. XXVII.

Quando nam ex arrhae vulgari

Ex arrhae vulgari datione non nascitur obligatio aut ad adimplendum pactum principale aut ad arrham perdendam. nisi vnus, cui obligatus alter sit, pactum principale per-

perfecit. Si arrha vulgaris interuenit, pactum principale non omnibus suis numeris absolutum (§. X.): per consequens non nisi pro imperfecto habendum est. (§. I.) Verum, pacto principali imperfecto remanente, nulla aut ad illud adimplendum, aut iacturam arrhae faciendam obuia est obligatio (§. XXV.). Si ergo ex arrhae vulgaris datione dicta obligatio proficisci debeat, perfectum pactum principale reddatur oportet (§. I. Schol.). Fundamentum igitur laudatae obligationis in perfectione pacti principalis adcedente quaerendum omnino est. Quod, quum sibi praestruat, necesse sit, qui alterum obligatum esse cupit; ex arrhae vulgaris datione non nasci obligationem, aut ad adimplendum pactum principale, aut ad arrhae iacturam faciendam, nisi vnus, cui alter obligatus sit, pactum principale perfecit, extra dubitationis aleam positum omnino est,

*ris datione
disiunctiua
obligatio re-
sultans lo-
cum habeat?*

Principium, quod iam demonstratum dedi, quodque palmarium sibi hic vindicat locum, quum insuper vsque dum, quantum ego quidem adhuc scio, habitum sit, dici non potest, quantum a rectissimo tramite secesserint atque in deuia deflexerint Ictorum plerique. Quam vero de argumentis in contrarium motis, quantum scopus fert, edisseram, arcem, totius causae inuadere me ante oportet. Hanc vero in *pr. I. de emt. vend. atque l. 17. C. de fid. instr.* sitam esse nemo ignorat. Vterque autem locus dici non potest, quam crucem figat interpretibus. Tentabo, num nodum, quem alii secarunt, soluere possim. Primum igitur textum I. adgredior, vbi Tribonianus: *Emtio venditio, inquit, contrahitur simul atque de pretio conuenerit, quamuis nondum pretium numeratum sit, ac ne arrha quidem data fuerit.* (Statim enim atque de pretio partes conuenerunt, pro certa re tradenda & emtor quidem ad soluendum pretium, venditor vero ad tradendum sese obstrinxerit, neque etiam contractus in scriptis celebrandus est, talis consensus adest, a quo emtio venditio ceu contractus consen-

fualis substantiam capit. Quo quidem posito emtio venditio perfecta sit, necesse est, (§. I.). Pretium numeratum igitur non tam ad perfectionem, quam consummationem emtionis venditionis spectat. (chol. ad §. I.). *Nam quod arrhae nomine datur, argumentum est emtionis venditionis contractae* (termino arrhae hac in propositione obuius eadem responderi notio, quam me arrhae, perfecto pacto); datae tribuere (§. VIII.) memini. Quae quum pactum principale ex omni parte perfectum supponat atque saltem ut de eo evidentiussimè constet, detur (§. cit.); nil quicquam ad constituendam contractus perfectionem confert, adeoque eidem necessaria non est. consequenter emtionis venditionis saltem est addens. Quare emtionem venditionem perfectam esse licet nulla arrha interuenit, manifestum est. Non male igitur ad priorem propositionem in fine commatis praecedentis obuiam probandam praecens adstructa est, *sed hoc quidem de emtionibus venditionibus, quae sine scriptura consistunt obtinere oportet*: (confer quae ad primam propositionem commentatus sum) *nam nihil a nobis in eiusmodi emtionibus & venditionibus inuouatum est.* (per constitutionem imperatoriam l. 17. C. de fid. instrument.). *In iis autem quae scriptura conueniuntur, non aliter perfectam esse venditionem constituimus, nisi & instrumenta emtionis fuerint conscripta vel manu propria contrahentium, vel ab alio quidem scripta, a contrahentibus autem subscripta; & si per tabellionem sunt, nisi & completionem adceperint & fuerint partibus absoluta.* (Dum enim inter partes conuenit, de emtione in scriptis celebranda, licet rei tradendae pretium determinatum sit adeoque hac ex parte iam contrahentium consensus adsit; consensus tamen iste non ante effectum sortitur, quam reliqua, quae ex conuentione partium ad substantialia determinatae huius emtionis venditionis referenda sunt, adceperint. Contractum igitur hoc in casu imperfectum & quidem ex conuentione partium talem esse nemo non videt (§. Schol. ad §. I.). Si ergo scriptura omnibus suis numeris, quorum mentionem fecit Imperator, absoluta, omnimodo iam partium consensui nihil omnino deest, adeoque de perfectione emtionis venditionis dubitandum non est.) *Donec enim aliquid deest ex*
his

*his & poenitentiae locus est & potest emptor vel venditor sine poena
 recedere ab emptione & venditione.* (Contractus enim hic, vsque
 dum scriptura suas adeeperit completiones, imperfectus est (per
 dicta ad comma praec.). Enimvero contractus imperfectus ita
 comparatus est, vt ab eodem recedere integrum sit (§. II.) adeo-
 que poenitentiae locus relinquatur. Quumque hic partes nulla ob-
 ligatione poenali fidem adstrinxerint, impune quoque poenitere
 licet.). *Ita* (si nimirum emptio venditio, quam in scriptis celebrare,
 inter partes conuenit, nondum in scripturam redacta) *tamen im-
 pune eis recedere concedimus, nisi iam arrharum nomine aliquid
 fuerit datum.* (Quum emptio venditio in scriptis celebranda ex
 conuentione partium eo vsque imperfecta sit, quo scriptura suis
 partibus absoluta est, (§. I. Schol.) Imperator vero supponat scri-
 pturae adhuc aliquid deesse; de arrha, pacto imperfecto, data
 hic iam sermonem esse, luce meridiana clarius est, (§. VIII.).
Hoc enim subsequuto (si nimirum arrhae nomina quidquam datum,
 impune recedere non licet) *sive in scriptis, sive sine scriptis vendi-
 tio celebrata est.* (Effectus arrhae dationis, vt scilicet impune re-
 cedere non liceat, iam ad eum etiam casum extenditur, vbi emptio-
 ni sine scriptis celebrandae, attamen alio ex capite adhuc imperfe-
 ctiae arrha aduerserit, quum antea solus defectus scripturae perfe-
 ctioni contractus obesse proponeretur. Verum enim vero quum
 hic arrha imperfecto pacto data necessario intelligi debeat, qui
 fieri potest, vt ab emptione venditione impune recedi posse negetur,
 siue in scriptis siue sine scriptis celebrata? Nonne venditio celebrata
 perfecta sit necesse est? Possem suppositionem horum terminorum
 impropriam, quod aliis huius textus interpretibus solemne est, prae-
 texere. Sed horum sententia iam non vtor, atque propria dicto-
 rum terminorum suppositio magis adridet. Vnde omnem rem
 sine tene: si emptio venditio imperfecta est, atque arrha interuenit,
 obligatio, quae in hoc *pr.* determinatur, nulla est nisi alter em-
 ptionem venditionem perficiat (§. XXVII.) sed statim atque emptio
 venditio perfecta reddita est, non iniuria illa celebrata dicitur:
 siue hoc fiat in scriptis, siue sine scriptis, iam non refert. Re-
 ste igitur atque adposite satis ab emptione venditione siue in scri-
 ptis

ptis, siue sine iis celebrata impune recedi posse negatur, si arrha
 imperfecto adhuc hoc contractu subsequuta sit. *is qui recusat adim-*
plere contractum. (Eadem & hic difficultas, quae antea obsta-
 re videtur. Si enim quis contractum adimplere debet, quod in
 eius obligatione est, praestare eidem incumbit. (Schol. ad § I.)
 contractus igitur iam perfectus sit, necesse est (§. I.) qui igitur ar-
 rha, pacto imperfecto data suum hic rueri poterit locum? sed sal-
 ua adhuc res est. Arrha vulgaris, quae hic obuia est, nullius an-
 te efficaciae est, quam is, cui alter obligatus sit, pactum princi-
 pale, hoc in casu emtionem venditionem perfecit (§. XXVII.).
 Quum vero vna pars contractum perfecit, altera si sub arrhae
 dispendio placitis state tenetur, necessario sub eadem conditione
 ad adimplendum contractum obligata dicenda est. (Schol. ad
 §. II.) *Siquidem est emtor, perdit, quod dedit, si vero venditor,*
duplum restituere compellitur, licet super arrbis nihil expressum est.
 (Expressio enim eius quod tacite inest nihil operatur. *l. 1. §. 1. de her.*
inst. frustraue exprimitur, quod tacite subauditur *l. 1. §. 1. C. de fide-*
iusi. Aequae facili negotio explicatione *l. 17. C. de fid. instr.* te-
 quentem in modum defungor: *Aliud etiam adicientes, et in postea-*
rum, si quae arrhae super facienda emtione cuiuscunque rei datae
sunt, siue in scriptis siue sine scriptis: (Facienda emtio hic nihil
 aliud denotat, quam emtio pericienda. Sed emtio pericienda
 demum non est perfecta (§. I. Sch. I.). Si inter partes conuenit,
 emtionem in scriptis celebrari, ante scripturam absolutam contra-
 ctum imperfectum esse, supra iam monitum est. Interim non
 omnis emtio ex hoc saltem capite est imperfecta, potest deesse &
 aliud substantiale. Recte igitur sese habet Imperatoris hypothe-
 sis: *Qua data iam adstruitur sequens thesis). Licet non sit specia-*
liter adiectum, quid super iisdem arrbis non procedente contractu si-
cuti oporteat, tamen & qui vendere pollicitus est (vendere polliceri
 arguit pactum de contrahendo, quod in contractibus consensua-
 libus imperfectum est (Schol. ad §. XXI.) *venditionem recusans in*
duplum eas reddere cogatur, & qui emere pactus est. (Confer quae
 ad praecedens comina commemorata sunt) *ab emtione recedens* (quo
 minus iam hanc loquutionem: *ab emtione recedere,* pariter ac
 istam:

istam: *venditionem recusare* de emtione: venditione perfecta ad-
 cipias, vocato in subsidio principio §. praef. demonstrato, nihil
 amplius quod obster, reperies; *datis a se arrbis cadat repetitione*
carum deneganda. Et ita sane constitutio haec Iulianiani, cum
pr. 1. de Em. Vend. quod ex eadem concinnauit TRIBONIANVS,
 textus omni parte conspirat: caussaque, nulla verbis eorumque sen-
 tentia facta vi, extricata videtur. THOMASIVS quidem *lo. cit.*
 in explicandis hisce textibus eorumque sensu eruendo longe aliam
 ingreditur viam. Quum enim idem ille casum non esse dabilem
 quo imperfecto pacto arrha cum effectu interuenire possit, ante
 quam explicationem adgrediatur, ita calculum ponit. Arrham
 ut omnimodum tradit in securitatem contractus iamiam perfecti dari.
 Quae quidem securitas ipsi duplex est, vel plena, vel minus plena.
 Plena, si arrha datur, vt non liceat plane a contractu recedere,
 sed ea saltem aestimet interesse morae: Minus plena, vt liceat
 quidem recedere, sed non impune, si videlicet arrhae dentur in
 maius, vt ita loquar, fidei ruptae aestimationem. Exinde vero
l. c. §. 31. duplicem & diuersum arrhas dandi modi exculpit.
Vel enim dantur, inquit, *reconfirmandi contractus gratia, vbi sci-*
licet, id agitur vt arrha perdatur & contractus seruetur, vel in
signum saltem reseruatae licentiae poenitendi, sub dispendio arrharum
aut, si maior impediendae perfidiae gratia. Huic eius hypothesi
 sensum dictorum textuum explicatione, qua nescio an vlla maio-
 rem menti legum vim inferre possit, maxime torta aptare con-
 sideratur. In *pr. l. d. t.* vbi Imperator a contractu emtionis, qui
 aperte imperfectus supponitur, impune, si nulla arrha interue-
 nit, sine data, non impune recedendi facultatem concedit, nihilo
 minus ad verba, ita tamen impune eis recedere conuimus, nisi
 etiam arrharum nomine aliquid datum *l. c. §. 45.* sequentem in mo-
 dum commentatur: *In emtione siue scriptis post conventionem, in*
una altera quae scriptis fit, postquam omnia sunt consummata, nam
ridiculum foret, vt contrahentes antea darent arrham, quae perfe-
ctae emtionis argumentum, quam emtio fuerit perfecta. Verbis vero
l. 17. C. de fid. instr. sequentem in modum suam interpretationem
 interserit: *l. c. §. 43. Illud etiam aditientes* (quia haecenus aliqui-
 de

de ea re sed absque ratione sufficiente dubitarunt) *in posterum, si quae arrhae super facienda* (h. e. consummanda per traditionem & solutionem) *emtionem, cuiuscunque rei datae sunt* (post contractum perfectum) *sive in scriptis sive sine scriptis* (emtio celebrata est) *licet non sit specialiter* (per pactum) *adiectum* (& expressis) *quod super iisdem arrhis* (altera parte poenitente & promissionem adimplere nolente adeoque) *non procedente contractu* (quoad eius consummationem) *feri oporteat, tamen* (absque vlla ulteriori dubitatione) *& qui vendere* (h. e. tradere) *pollicitus est, venditionem* (h. e. traditionem) *recusans in duplum eas* (quas, vt regulariter fieri solet ab emtore adeptus) *reddere cogatur* & *qui emere* (i. e. pretium determinatum soluere) *pactus est* (per contractum emtionis sive in scriptis sive sine scriptis celebratum) *ab emtione hac, (perfecta) recedens, datis a se arrhis cadat, repetitione carum* (ipsi) *deneganda.* Peruersam hanc atque a mente FLAVII nostri alienam esse interpretationem, cordatiorem neminem disseri existimo. Quia ipsi THOMASIVS in subsidium saltem, vsque dum de casus, quo arrha cum effectu, imperfecto negotio, dari possit, possibilitate meliora edoctus, violentiam hancee explicationem adoptasse videtur. In *cit. enim diff. §. 61 igitur*, inquit *quamtu nullum casum possibilitatis ostendunt interpretes, tam diu iure nostro negamus.* IVSTINIANVM in *d. l. 17. C. de fid. instr. de eo casu intelligi posse.* Principium autem, quod alioquin suo vsu non destruitur, quod nimirum: si concurrant duae interpretationes, quarum vna, quae proprietatem verborum sequitur, sententiam absurdam fouet, altera, qua a proprietate verborum recedit, nihil habet absurdi, posterior priori praeferenda sit, in subsidium vocatum suppeditatam explicationem a vitio immunem eo minus praestabit. quo sententiam, quam seruata verborum proprietate elicimus, ab absurdo, cuius insimulata, opinor, vindicauerim. Interim non desiciunt, qui eandem THOMASII sententiam aut amplexi sint postea, aut praeuerint. Inter quos vltimos RYLANDVM ZASIVM, HVNIVM: TREYTLERVM, BRYNEMANNVM &c. ipse collocat THOMASIVS *l. c. §. 55.* LAV. TERBACHIVS quidem alique, qui eidem adstipulantur, non negant,

negant, arrham imperfecto adhuc negotio principali, interuenire posse. Verum non tantum nunquam, quantum scio, distincte pacti arrhalis indolem euoluunt; verum etiam non sine impropria terminorum suppositione, vtriusque textus interpretatione defunguntur. Quin LAYTERBACHIVS ipsum adsertum *s. praef.* adtractum sine quo tamen LL. vix ac ne vix quidem sanum recipiunt sensum, non adtendisse saltem, si non in dubium vocasse videtur. Sic enim ille *l. c. th. 164.* in casu, quo arrha imperfecto pacto, data: *Nam ad hoc,* inquit, *v. poena arabalis locum habeat, non requiritur, vt contractus suam vim adceperit & ex eo partes ius agendi adquisuerint.* Distinctione arrhae in vulgarem & non-vulgarem iam iam penetrata, altera qua eadem in reciprocam & non reciprocam abire supra dicta est, ad principia vsque dum stabilita exigenda venit. Res autem, quae arrhae reciprocae nomine interueniunt, vel fungibiles sunt, vel minus: si illud vel eiusdem qualitatis sunt vel diuersae: si eiusdem; vel eiusdem simul sunt quantitatis, vel minus.

§. XXVIII.

Si arrhae reciprocae nomine res fungibilis eiusdem qualitatis atque quantitatis vtriusque interuenit, arrha reciproca nulla est. Si enim res fungibilis eiusdem qualitatis atque quantitatis arrhae reciprocae nomine datur, tantam vtriusque pars rem fungibilem dicti furturis dat, quantum quidem ex eadem causa accipit (§. XII.). Enimvero in rebus fungibilibus eiusdem qualitatis tantumdem idem est. Eandem igitur, quam dedit, vtriusque pars recipit. Nulla adeoque iuris sensu datio interuenisse intelligitur (§. VII.) sed nulla datione obuia pactum arrhale, quod hoc in casu duplex est (§. XII.) re non inicitur (§. XVIII.): Quod quum sit absurdum (§. XIX.): si arrhae reciprocae nomine res fungibilis eiusdem qualitatis atque quantitatis vtriusque interueniat, arrha reciproca nulla est.

An arrhae reciproca in re fungibilis eiusdem qualitatis & quantitatis consistere possit?

Vide sis l. 55. de solut. Eadem mecum sentientes CVMAN-
atque qui inter Italos ICtos eminet, ALCIATVM refert SANCHE-
ZIVS de Sanct. matr. sacram L. I. Disp. XXXVI. n. 14. Nec aliena
ab adfertis sunt, quae THOMASIVS l. supra cit. §. XXX. sequen-
tem in modum tradit: *Ut uterque arrhae det consuetum haud est.*
neque natura negotii patitur, si certa pecuniae summa loco arrhae
detur. Res interea, fateor, difficultate non caret, quam tamen,
quo animo mecum paulo curatius volentem atque penitus inspic-
am, temporis, quod mihi praecipitur, ratio vetat.

§. XXIX.

*Si res fun-
gibilis eius-
dem qualita-
tis sed di-
uersae quan-
tatis da-
tur, arrha
valida est,
quatenus
vna alteram
superat.*

Si igitur res fungibilis eiusdem quidem qualitatis,
sed diuersae quantitatis arrhae reciprocae nomine datur,
maior ab vna parte, quidem ab altera detur, necesse est-
(§. XII.). Quatenus igitur haecce arrha illam superat, ea-
tenus datio vtiq; interuenisse dicenda est. (Demonstr. ad
§. praec. §. VII.). Si ergo *res fungibilis eiusdem quidem*
qualitatis sed diuersae quantitatis arrhae reciprocae nomine
data fuerit, arrha ab vna parte data in quantum alteram
superat valida est. Quo pactum autem arrham, quae vali-
da, reciprocam esse recte negamus. (§. XIII.).

§. XXX.

*Si alia res,
quam quae
fungibilis
eiusdem
qualitatis
arrhae reci-
procae nomi-
nis datur
arrha reci-
proca nec in-
valida nec
nutilis.*

Si res arrhae reciprocae nomine datae aliae sunt, quam
quae fungibilis eiusdem qualitatis, arrha reciproca nec inua-
lida nec inutilis est. Si enim res arrhae reciprocae nomi-
ne datae aliae res, quam quidem fungibiles eiusdem qua-
litatis, tum illa res aut est fungibilis sed diuersae qualitatis,
aut non fungibilis (Schol. ad §. XXVII.). Quum in vtroque
casu neutiquam tantundem pro eodem reputandum sit (De-
monstr. ad §. XXVIII.): perinde esse ac si nulla datio inter-
uenisset, nemo sanus sane dixerit. Ratio igitur cessat, quae
adducta in demonstratione citat. §phi XXVIII. Quum di-
spen.

Quod quo rectius intelligas. notes velim pactum hocce iuris
translatiuum translationem eiusdem nude possibilem arguere.

§. XXII.

*Dominii
translati-
uum.*

Si igitur res, quae in dominio dantis obligati est, qua-
tenus talis est, arrhae nomine interueniat; quin *pactum
arrhale dominii translaturum sit*, nullus equidem dubito
(§. XXXI.).

§. XXXIII.

*Conditio su-
spensiuua, &
resolutiuua
quid? quan-
do ex tunc,
aut ex nunc?*

Euentus ille incertus, a cuius existentia determina-
tio quaedam existentiae qualitaris moralis i. e. iuris atque
obligationis dependet, *conditiois* nomine insignitur. Quae
quidem vel iuris obligationisue initium ponit, vel finem.
Si illud, conditio *suspensiuua*; sin hoc *resolutiuua* audit.
Vid *Illustrissimi, Potentissimi Borussiae Regis Magni Can-
cellarii L. B. a. COCCETTI Ius Controu. Cui. L. XVIII. T.
II. Q. I.* Quae quidem conditio resolutiuua vel *ex tunc*
vel *ex nunc* talis est, prout ius atque obligatio vel ita re-
soluitur ac si contracta non fuisset, vel minus.

§. XXXIV.

*Utramque
pactum ar-
rhale admi-
tit.*

*Pactum arrhale sub conditione tam suspensiuua, quam
resolutiuua celebrari potest.* Pactum enim arrhale, si quod
celebratur, eum in finem initur, ut vel placitis pacti
principalis stetur, vel dispendium arrhae obrineat (§. XV.
VIII.). Si ergo placitis non statur (§. XXIII. XXVII.),
dispendio arrhae locus est: sin a placitis pacti principalis
pars non resilit, non est, quod dispendium arrhae subeat.
Priori igitur in casu translatio iuris in re arrhae nomine da-
ta sub ea conditione, procedit, si placitis pacti principa-
lis, non stetur (§. XXXI. XXXIII.). Quae quidem
conditio, quum initium iuris translati, saluo pacti arrha-
lis

lis sine, determinare possit (§. XV. VIII.); pactum arrhale sub conditione suspensiva celebrari posse, manifesta ratio suadet. Posteriori vero casu dispendium arrhae datae locum non habet, sub ea conditione, si alter a placitis non recedit (§. XXXIII.). Quo quidem casu aut ius in re arrhae nomine data iam dum a dante obligato in adipientem translatum est, quod equidem sine contraditionis nota sumitur (§. XXXI.), vel minus. Illud si obtinet, dicta conditio finem iuris translati determinans, resolutiva est (§. XXXIII.). Conditionem igitur resolutivam pacto arrhali inesse posse, extra dubitationis aleam vindicatum existimo.

Quamvis igitur, quod cuiusdam dedi, pactum arrhale utramque conditionem non respuat; tamen ambabus communi doctrinae, do atque largior, arrha simpliciter data, positus nimirum terminis, quod aiunt, habilibus, translatum censerit. Quum enim datio in pacto hoc interueniat, quae, nisi negotium, cui adcedit, aliud suadet, quod equidem hoc loco nemo dixerit (§. XXXI.) iuris dominiue translationem arguat (§. VII.) l. 75. §. 10. de V. O. §. 14. l. de Act. conditioni suspensivae speciatim nisi determinatae locus non relinquitur. Domini vero translati LAUTERBACHTO l. c. th. 91. argumento est, quod ad arrham repetendam non rei vindicatio, quae tamen, si dans dominus esset, omnino competeret. l. 23. pr. de R. V. sed per l. 11. §. 6. de A. E. V. aut actio emti aut conditio sine causa danti in mundo est. Verum frustra sunt, qui ita rationes subducunt. Ne equidem vream, cuius positionem alterius non esse exclusionem, si verba, quae vocent directa obvia sunt, rei vindicationem non cessare, cuiuslibet obuiam esse sufficit. Sed nonne pacti arrhalis modus, quem vocant, est, ut alter aut pactum principale adimpleat, aut arrhae iacturam faciat? quem tamen hoc maxime in casu a conditionis natura abhorreere dicis. Sed res in vado est. Si enim obligatio ex pacto arrhali resultans disiunctiva adeoque quoad membra disiuncta

Et a sigillatim spectata, indeterminata menti tuae obuersatur, concedo sin ad vnum alterumue membrum disiunctum eiusdem obligationis determinate concludas, quem iam conditio, quae inest lateret? quod quidem principium generalius esse, quam vt vno tantum hoc casu obtineat, nemo non vider.

§. XXXV.

Pactum arrhale vel sub conditione resolutiua vel suspensiua celebratur.

Quum autem conditio suspensiua, oppositum sit conditionis resolutiuae (§. XXIII.); non pactum arrhale simul sub conditione resolutiua & suspensiua celebrari posse, consequens est. Sed ad demonstrationem praecedentis commatis vel leuiter saltim attendenti plena membrorum enumeratio non obscura erit. Adest igitur calus, quo propositionem copulatiuam negntem in affirmantem disiunctiuam redigere licet. *Pactum ergo arrhale vel sub conditione resolutiua vel suspensiua initum esse*, manifesti iuris est.

§. XXXVI.

Conditio resolutiua in pacto arrhali ex tunc talis est.

Pacto arrhali qua tali sua conditione resolutiua celebrato conditio resolutiua ex tunc inest. Si enim pactum arrhale qua tale initum est, is finis paciscentium, eaque intentio est. vt, nisi alter obligatus placitis pacti principalis non stat, omne omnino arrhae dispendium exsulet (§. XV. VIII.): ideoque si a placitis idem ille non recedit, arrha data perinde reuocetur, ac si non interuenisset. Si igitur eiusmodi pacti conditio resolutiua adcedat, omne ius arrhae datione translatum, casu existente resoluitur (§. XXIII.) & ita quidem, ac si translatum non fuisset (*per demonstrata*). Qui quum sit effectus conditionis resolutiuae ex tunc talis (§. XXXIII.): pacto arrhali qua tali sub conditione resolutiua celebrato conditionem ex tunc resolutiuam inesse palam est.

Idem

Idem in casu haud ablimili additione nimirum in diem obtinere non incogniti iuris est.

§. XXXVII.

Pacto arrhali sub conditione suspensua celebrato, con- *Fructus pen-*
ditione existente, fructus, si qui, pendente ea, percepti dante condi-
sunt, danti adiciens restituere tenetur. Conditionis enim *tione suspen-*
 suspensuae arrhali pacto adiectae existentia initium iuris *sua percepti*
 arrhae datione translata determinat (§. XXXIII.). Ante *ea existente*
 ergo quam conditio ista existit, nullum ius translatum *danti resti-*
 censetur. Quare quum sine eiusmodi iuris translatione *tuendi sunt.*
 fructus, si qui sunt, sibi percipere non possit; quin pacto
 arrhali sub conditione suspensua celebrato, conditione ex-
 istente fructus perceptos danti adiciens restituere teneatur,
 dubitandum non est.

Eadem argumento leg. 4. pr. de in diem addict. quo minus
 inferam, nihil impedit. Reliquum iam est, ut quid circa fructus,
 conditione resolutiva obuia, perceptos iustam est, disquiram. Quare
 varii sequentes a se inuicem separandi sunt casus: Nimirum
 conditio resolutiva vel adhuc pendet vel minus: atque si hoc est,
 vel existit vel minus.

§. XXXVIII.

Si pacto arrhali conditio resolutiva inest, si conditio *Quid, si pa-*
 adhuc pendet, fructus, si qui sunt, iure ab adiciente per- *ctum sub*
 cipiantur, sed reuocabili saltem: si conditio resolutiva deficit, *conditio*
 fructus pendente conditione perceptos cum re iam irreuocabi *re solutiva*
 li iure possidet: si denique conditio resolutiva existit, rem *celebratum?*
 cum omnibus fructibus perceptis restituere tenetur adiciens.
 Si enim pactum arrhale sub conditione resolutiva celebra-
 tum, ius in re arrhae nomine data statim transfertur (§.
 XXXIII.). Quam ob rem, quum vi huius iuris fructus,
 si qui sunt, percipiantur, conditio vero resolutiva, dum
 E pen-

pendet (per hypoth.) aequè exsistere atque deficere queat; adicipientem, si pactum arrhale sub conditione resolutiua initum, eademque adhuc pendet, fructus ex re arrhae nomine adceptae iure tantum reuocabili percipere in aprico est. (§. XXXV.). Si vero conditio resolutiua, sub qua pactum initum, deficit, conditionem resolutiuam nunquam exsistere certum est. Sed si conditio resolutiua nunquam exsistit, ius in re arrhae nomine data translatum per eandem nunquam resoluitur. (§. XXXIII.). Quare neque rem, neque fructus, quas vi huius iuris translaci percepit, vllò vnquam tempore adicipiens restituere tenetur. Quos igitur fructus, quamque rem reuocabili ante iure habuit, conditione resolutiua deficiente iam irreuocabili iure possidere incipit. Si denique conditio resolutiua exsistit, ius quod arrhaedatione translatum sit, extunc resoluitur (§. XXXV.). Quare quum res in eum statum redigatur, ac si nullum ius translatum fuisset (§. XXXIII.). Et rem & fructus conditione resolutiua exsistente, accipientem restituere teneri, palam est.

Eiusdem sane in casu additionis in diem, tenoris sunt, quae ex IULIANO *lib. 48. digestorum l. 6. pr. de add. in diem.* atque ab Imperatore SEVERO rescripta refert VLP IANVS *l. 16. eodem.* Ceterum, quandonam, si arrha in pecunia numerata consistit, in pretium imputari queat, ad intelligendum facile est.

§. XXXIX.

Quis periculum in re arrhae nomine data contingens ferat?

Si pactum arrhale dominiū translatiuum sub conditione resolutiua initum, quaestio occurrit, quid circa casum in re arrhae nomine data contingentem iustum sit? Totā vero res huc redit, vt vtrum arrhae nomine quantitas data fuerit, nec ne, distinguamus; Quum quantitas perire non censeatur *l. u. C. si cert. pet. rei adceptae interitus obli.*

obligationem nil quicquam mutat, si in quantitate consistit. Sin res data in quantitate non consistit, quum casum dominus sustineat *l. 9. C. de pign. act.* Adcipiens vero data sub hypothese dominus fit (§. XXXIII. XXXIV.); si conditio resolutiva deficit, periculum nocet adcipienti. Sin conditio existat, quum iam danti data res restituenda sit, adeoque adcipiens speciei debitor euadat, qui eius casuali interitu liberatur *l. 23. de V. O. recte hoc in casu res ei perire dicitur, cui debetur.*

§. XL.

Si pactum arrhale celebratur idque agitur, ut dominium transferatur, res aliena arrhae nomine interuenire nequit. Pactum arrhale substantiam suam capit ab implemento ex vna parte accedente (§. XIX.). Idque praeterea agitur, ut dominium sub conditione tamen transferatur (per hyp.). Sed in negotiis dominii translatiuis ab implemento vnius partis substantiam capientibus, rei alienae datio non sufficit. Pacto ergo arrhali data sub hypothese celebrato, ratio, quare arrhae nomine res aliena interuenire nequeat, in aprico est.

In pacto arrhali dominii translatiuis aliena interuenire nequit.

Si qui sunt, qui circa demonstrationem principiumque fundamenti loco adsumtum haerent, iis ut canonem in iure criticissimum rem alienam vendi posse, non vero permutari *l. 1. §. 3. de rer. permut.* (Confer sis Perillustr. Cancell. BÖHMER. *Introd. in Iust. dig. t. de rer. perm. §. 5.*) in memoriam reuocent, auctor suaforque exstiterim, PEDIUS sane referente PAVLO *l. c. ex §. 2. eodem*, eodem ex principio eundem inferre non dubitat. THOMASIVS equidem in *Schol. ad Huber. Prael. t. de rer. perm. n. 3.* propter *l. 4. §. 17. de V. suc. & l. 1. C. de rer. perm.* regulam subministratam impugnat, citataeque legi *l. §. 3. eodem*, tum demum locum relinquit, si is, qui primus cepit contractum adimplere rem alienam dederit & adcipiens antequam & ipse adimpleat,

pleat, hoc resciscat. Verum si adcuratori mentis lance omnem rem trutinemus atque perpendamus, permutationem non modo, si res aliena data fuerit, adiciens vero vicissim ex sua parte rem promissam tradiderit propriam, non quidem priori dationi quippe qua implementum suis numeris non absolvitur, sed posteriori suam adeptam ferre perfectionem: Verum etiam abusive interdum pro pacto de permutando sumi, in cuius conventionis quippe terminis nudis subsistit, quandoquidem nulla, quam quidem aliena res permutandi causa data fuerit; expeditissima sane li. citar. obuia est conciliatio, lisque, quae, si qua alias, logomachiam redoleret, facillimo negotio componitur. Sed ut e diuerticulo in viam redux sim, arrham interuentu rei alienae non vitari, siquidem tant ratione probationis, dicunt, quam conditionis vsucapiendi praescribendive translatae, ad instar rei alienae solutae, in dotem datae, donatae & effectum obtinere possit, communiorem DD. calculum obtinuisse dissimulare nequeo. Verum superiora dixisse, iam est refutasse. Quum autem moribus discrimen inter conventiones re ineundas & reliquas quoad effectum producendi actiones omnino cesser, pactumque adeo arrhale validum sit, si vel maxime implementum nondum adcesserit (§. XXI.); quare res arrhae nomine data debeat esse propria, ratio cessat.

§. XLI.

Ad quid adiciens tenetur?

Adiciens ex pacto arrhali obligatus, si a placitis resilire vult, cum re arrhae nomine adcepta tantundem saltem restituere tenetur. Adiciens enim ex pacto arrhali obligatus si placitis pacti principalis non stat, arrhae dispendium subire tenetur (§. VIII.). Quam ob rem quum qui arrhae dispendium incurrere debet, aut rem datam perdere, aut tantundem cum adcepta restituere tenetur; Prius vero dantis obligati, non vero adipientis sit; adipientem ex pacto arrhali obligatum, si a placitis resilire vult, cum re arrhae nomine adcepta tantundem restituere teneri liquido adparet.

Con-

Confer sis l. 5. C. de Spons. Atque ita simul adparet, parem hac in re dantis atque adicipientis, si nominatim de hac re inter pacifcentes nihil cautum l. c., esse conditionem, atque dupli restitutionem, cuius passim in ll. mentio fit, l. 17. C. de fid. instr. pr. l. de emt. vend. cit. l. 5. C. de Spons. ipsam rem adceptam continere. Neque minus ex negotio arrhali utrumque ius & in re adicipienti competens & ad rem danti proprium locum sibi posse vindicare in aprico est. Quod reliquum est multa sane nec notari indigna de utriusque pacifcentium iuribus atque obligationibus ex arrhae datione resultantibus, nisi temporis habenda foret ratio, haberem, quae adhuc commemorare possem. Quum autem ex huc usque euoluitis satis abundeque constet, arrhae vulgaris dationem nil quicquam absurdi inuoluerit, atque praecipua iura obligationes eandem respicientia demonstrata dederim, paucis in praesentiarum de actionibus ex arrhae datione oriundis restat disquirere.

§ XLII.

Ex pacto arrhali conditio ex lege institui potest. Si enim obligatio ex lege noua introducta sit, nec cautum eadem lege quo genere actionis experiamur, ex lege agendum est. l. vn. de cond. ex leg. Quum igitur pactum arrhale si am obligationem, quam producit, nouae legi adceptam ferat (§. XVII.): neque etiam nominatim cautum sit, qua actione experiendum p. l. de emt. vend. l. 17. C. de fid. instr.; Consequens est, ut ex pacto arrhali conditio ex lege instituenda sit.

Pactum arrhale conditionem ex lege producit.

Idem adserentem vide PERRETIUM Prael. in C. ad t. de fid. instrum. n. 12. vbi: Porro instrumenta nondum perfecta poenitentiae locus est & nullum parti ex eo ius acquiritur. Arrhae tamen, si quae intercesserint, possessoris lucro cedunt, eo, qui dedit, poenitente: eo vero, qui adcepit a contractu recedente duplicatae restituntur arrhae, quia graue fidem fallere, & si eas reuilet: canuuntur condicione ex lege.

§. XLIII.

*Ad quid
tendat?*

Quae conditio ubi ex pacto arrhali instituitur, refert, utrum pactum principale adimpletum sit, nec ne. Si prius, *simpliciter ad restituendam rem arrhae nomine data actio dirigenda est* (§. XXXVIII.); sin posterius, videndum, utrum pactum principale perfecerunt, nec ne: Priori in casu *perficiens, si dedit, contra adipientem obligatum disiumctive agit, ut aut pactum principale adimpleat, aut arrham duplicatam restituat* (§. XXVII. XLI.). Sin *adcepit, dans obligatus vel a placitis resilit, vel minus. Illo in casu intus habet, quod petit; hoc vero casu nulla ipsi competit actio, atque ius retentionis eo usque saltem exercet, quo pactum principale actu adimpletum est.* Posteriori vero in casu, *a dante simpliciter ad rem arrhae nomine datam recuperandam actio intenditur.* (§. XXVI.).

Confer tamen sis, quae in fine *Schol. ad §. XXV.* notata sunt.

§. XLIV.

*Quando
conditio sine
caussa locum
habeat?*

Si pactum principale adimpletum est, aut imperfectum remanet cum conditione ex lege conditio sine causa electivae concurrat. Si enim pactum principale adimpletum est, aut imperfectum remanet, nulla ratio amplius superest, quare adipientem arrham retineat potius, quam restituat (§. praec. VIII. XXV.). Quum ergo iam causa cesserit, ob quam arrha data fuerit, quo autem admissio conditione sine causa experiri liceat. *l. 1. §. 2. l. 2. de condict sine causa.* Quin conditio sine causa data sub hypothese locum habeat, non est, quod dubitemus. Enimvero quoniam data sub hypothese utraque conditio ad eundem finem tendat, cum conditione ex lege conditionem sine caus-

caussa electiue tantum concurrere, in aprico est. *l. 43. §. 1. de R. I.*

§. XLV.

Data arrha vulgari atque contractu principali b. f. post- Quando a-
modum perfecto actione ex istiusmodi contractu ad obliga- ctio ex con-
tionem arrhalem praestandam cum reliquis electiue experi- tractu?
ri integrum est. Contractus enim principalis, vbi arrha
 vulgaris interuenit, b. f. postmodum redditus perfectus
 actionem b. f. producit (§. X. I.). Enimuero actiones ex
 b. f. contractu resultans non modo ad obligationes prin-
 cipales, sed etiam ad id quod propter huncce contractum
 iuris aequitatisque est, tendunt. *l. 31. §. 20 de Aed. Edict.*
 Quare ex istiusmodi contractu ad obligationem arrhalem
 praestandam data sub hypothese resultans actio cum reli-
 quis electiue intendi non repugnat (pr. Demonstr. ad §.
 praec.).

Atque ita explicare *s. 11. §. 6. de A. E. V.* nullus equidem hae-
 reo: *ULPIANVS. Is, inquit, qui vina emit arrhae nomine cer-*
tam summam dedit; postea conuenit, ut emptio irrita fieret;
IULIANVS ex emptio agi posse ait, ut arrha restituatur: vtilem-
que esse actionem ex emptio etiam ad distrabendam, inquit, emptio-
nem. Ego illud quaero, si annulus datus sit arrhae nomine & sequuta em-
ptione pretioque numerato & tradita re, annulus non reddatur,
qua actione agendum est: vtrum condiciatur, quasi ob causam datus
fit & causa finita sit; an vero ex emptio agendum sit? & Iulianus
diceret ex emptio agi posse: certe etiam condici poterit, quia iam
sine causa apud venditorem est annulus. Quum arrha ante sequu-
tam emptio nem data proponatur, deinceps vero pretium numera-
tum, atque res tradita supponatur; emptiois contractus tempore
dationis adhuc imperfectus, postmodum vero non tantum perfe-
ctus, verum etiam adimpletus proponitur. (Schol. ad §. 1.). Iam
vero quum hoc in casu actio emptio pariter atque condicio sine
 causa

caussa ad recuperandam rem arrhae nomine datam obtineat, neque eiusmodi actiones ex notione emtionis venditionis deductae; quare propositiones (§. praec. & praef.) obuias generatim adstruxerim, ratio manifesta est. Neque mouent; quae THOMASIVS l. c. ff. XLVI. pro explicanda hacce lege. suis conuenienter principiis adtulit. Impropria enim eiusdem suppositio iam supra profligata, atque propria ab absurdo vindicata est. Sicuti autem quod euoluta docent, ardua atque multis tricis innoluta est doctrina de arrha, contractu imperfecto, data, ita, quae contractu iamiam perfecto datam arrham respicit: si de effectu arrhae quaeritur, non minoris est ponderis. Quam, volente DEO, alii tempore seruare mecum contitui.

TANTVM.

CLARISSIMO CANDIDATO

S. P. D.

IUSTVS HENNINGIVS BÖHMER IC.

Si ex annorum numero eruditio in Academiis acquisita aestimanda est. **T**V inprimis, **C**ANDIDATE **D**OCTISSIME, inter eruditos prae ceteris numerandus es, qui quinquennium, quo cursum studiorum academicorum clauserat **I**VSTINIANVS, non tantum absoluiſti, sed iam dudum, per annum & quod excurrit, superasti. Adeo enim olim in hac duratione annorumque decursu omnem collocabant fiduciam, ut eum demum solida imbutum doctrina, dignumque crederent, quem ad supremos in iure gradus admitterent, nec Camera imperii publico quinquennii testimonio destitutos in suum reciperet consortium. Tandem vero publicis imperii comitiis seculi superioris lubrico huic doctrinarum

F

fun.

fundamento dicam scripserunt imperator statusque impe-
 rii, atque argumenta habilitatis aliunda petenda esse re-
 cte existimarunt. Eadem TIBI quoque stat sententia,
 CANDIDATE DOCTISSIME, nec inani gloria quin-
 quennii fretus iam ascendis cathedram, sed solidiori scientia-
 rum variarum praesidio munitus in publicum prodis. Ita
 enim tempus in Academiis transegisti, vt iuri civili qui-
 dem strenuam nauares operam, simul tamen, rationibus
 recte subductis constitueres, scientiam iuris sine philoso-
 phiae humaniorumque inprimis litterarum subsidio frigere
 adeoque igni mentis TVAE haec quoque danda esse nu-
 trimenta. Qua de causa non poruisti non egregium stu-
 diorum experimentum in ipsis examinibus, a candidatis
 subeundis, nobis exhibere atque ordinis nostri vnanime
 ferre suffragium, TIBI ad honores Academicos capes-
 sendos nihil deesse. Quod vti mihi admodum incundum,
 reipublicae vero literariae salutare; ita meum quoque fuit,
 hos praeclaros profectus TIBI gratulari, & quaeuis
 fausta apprecari. Dab. e museo d. XXVII. Sept.
 MDCCXLVII.

PRAE-

☼ ☼

PRAESTANTISSIMO
DOMINO CANDIDATO

S. D.

CAROLVS GOTTLIEB KNORRE ICTVS

POTENTISS. PRVSS. REGI A CONSILIIIS AVLICIS
ET PROFESSOR IVRIS ORDINARIVS IN REGIA FRIDERICIANA.

Circumactum est sexennium, & quod excurrit, cum in Regia Fridericiana elegantioribus litteris & iurisprudentiae studio operam dere coepisti. Ab hoc tempore in id strenue elaborasti, vt rerum diuinarum & humanarum accuratissimam peritiam TIBI comparares, probe gnarus, ICTum legum & consuetudinum earum, quibus priuati vtuntur, & ad *respondendum*, & ad *agendum*, & ad *cauendum* peritum esse debere a). Quid enim solidi ab iis exspectari potest, qui, vix delibatis legum praeceptis, cruda adhuc studia in forum impellunt, & de iure respondententes, causasque orantes adolescentiantur? Fertur quidem NERVA filius octodecennis b) & CELSVS adolescens c) de iure reponitasse, sed derisus

F 2

etiam

a) CICERO L. I. de Orat. C. 48.

b) l. 1. §. 2. D. de Posul.

c) l. 91. §. 3. de V. O.

etiam fuit Nertua, qui per fenestram monstrauerat seruos detentos ob pensionem, liberari posse d). Et si etiam quandoque felices foetus ediderit praecox iuris cognitio; tamen rei publicae ieteresse crediderunt Romani, ne iuris studia deproperarent adolēscētes, sed per triennium audiendis professoribus & perlegendis Ictorum libris operam collocarent & quarto demum anno constitutiones imperatorias legerent e). Sed Iustinianus quinquennium praescripsit iurium studiosis certumque cuique anno pensum assignauit iussitque, ut quinto anno constitutionum codicem tam legere, quam subtiliter intelligere studeant f). Tameñi vero alia hodie sit ratio iura docendi, tamen

d) I. g. D. In quib. caus. pign. vel hypoth.

e) TRIBONIANVS Prooem. Inst. §. 3. vix post quadriennium prioribus contigisse scribit, ut constitutiones imperatorias legerent. Cum itaque THEOPHILVS triennium nominet, aut corruptos esse omnes THEOPHILI codices; aut errasse ipsum THEOPHILVM contendit FERROTVS idque probari existimat ex IUSTINIANI Constitut. ad Antecess. §. 1. Sed saltem trium annorum meminit Imperator, & postquam pensa cuique anno assignata enarrasset, expressis verbis addit: *Et hinc erat in, non post, quartum annum omnis antiquae prudentiae finis.* Ex quo sole meridiano clarius patet, confectis pensis singulis tribus prioribus annis assignatis, quartum annum destinatum fuisse legendis & intelligendis diualibus constitutionibus. Vnde procul dubio recte rationes subduxit V. C. SCHWARTZIVS in Schol. Philog. ad Prooem. I. n. 40. quod vel auctor prooemii, pro sua rerum exaggerandarum consuetudine, quadriennium pro triennio posuerit, vel omnes libri latinae Institutionum Iustiniani hac ex parte adhuc in mendo cubent.

f) cit. Const. ad Antecess. §. 2. 3. 4. & §. DE LVDEWIG Vita Iustin. C. VIII. §. 49.

quinquenni illius vsum in eo esse volunt, vt nemo sum-
mos in iure honores capessere possit, nihil quinquennium
integrum compleuerit. Quod etiam probant priuilegia
& statuta Academiarum, quae laudat adducitque I TTE-
RVS g). Quid quod in concilio Basileensi h) cautum
fuerit, ne, ante studium legum impensum per *quinquen-*
nium in aliqua nominata Academia, quispiam baccalau-
reus legum vel iuris caesarei, vel pontificii crearetur, vel
nominaciones obtineat, exceptis filiis natis ex vtroque pa-
rente nobili, quibus sufficit *triennium*. Idem in Gallia
sancitum est constitutione LVDOVICI XII. anno
CICIDXXII. i). Sed vix triennium transigi in Academiis
queritur CUIACIUS k) & MERILLIUS Oratione *de tem-*
po-re in studiis iuris prorogando l) in eos inuehitur, qui
improvida festinatione ad supremos in iure honores con-
tendunt. Vnde teste MENAGIO m) principis decreto &
consulto senatus statutum fuit, ne quis in posterum ad Li-
centiatum gradum peruenire possit, nisi qui annum inte-
grum in academia celebri iuris studio posuerit. Licet
vero vix insula dignus sit vnus anni candidatus, Iustinia-
nus nouus; tamen non ad numerum annorum sed indu-
striam, eruditionem legumque scientiam in iurium candi-
didatis respiciendum esse existimo. In quo sum eo fi-
dentior, cum quoad ipsos Camerae Imperialis Assessores

F 3

Re-

g) de Honorib. Academ. C. VII. §. 45.

h) A. CIÖCCXXXVIII. sess. 31. §. Videlicet, de Collat.

i) THOLOSANVS Synt. Iuris Vniuers. L. XLIX. C. 6. n. 20. MÜL-
LER diff. de Quinquennio iuris C. I. §. 1. seq.

k) L. XII. Obs. 40.

l) Opp. P. I. in f. p. 43. seq.

m) Epistol. ad NYBLAEVM Amoenit. Iur. Ciuil. pract.

Recessu Imperii nouissimo *n*) cautum sit, daß nicht so stark auf das studium iuridicum quinquennale auf Teutschen Vniuersitäten, sondern auf die Qualitäten, Geschicklichkeit und Experientz gesehen werden solle.

Sed TV, CANDIDATE PRAESTANTISSIME, non opus habes, vt in TVI gratiam aliquid laxetur ex iuris rigore. Vix enim triennalis studiosus academicus doctissimis lucubrationibus in lucem emissis TE talem esse ostendisti.

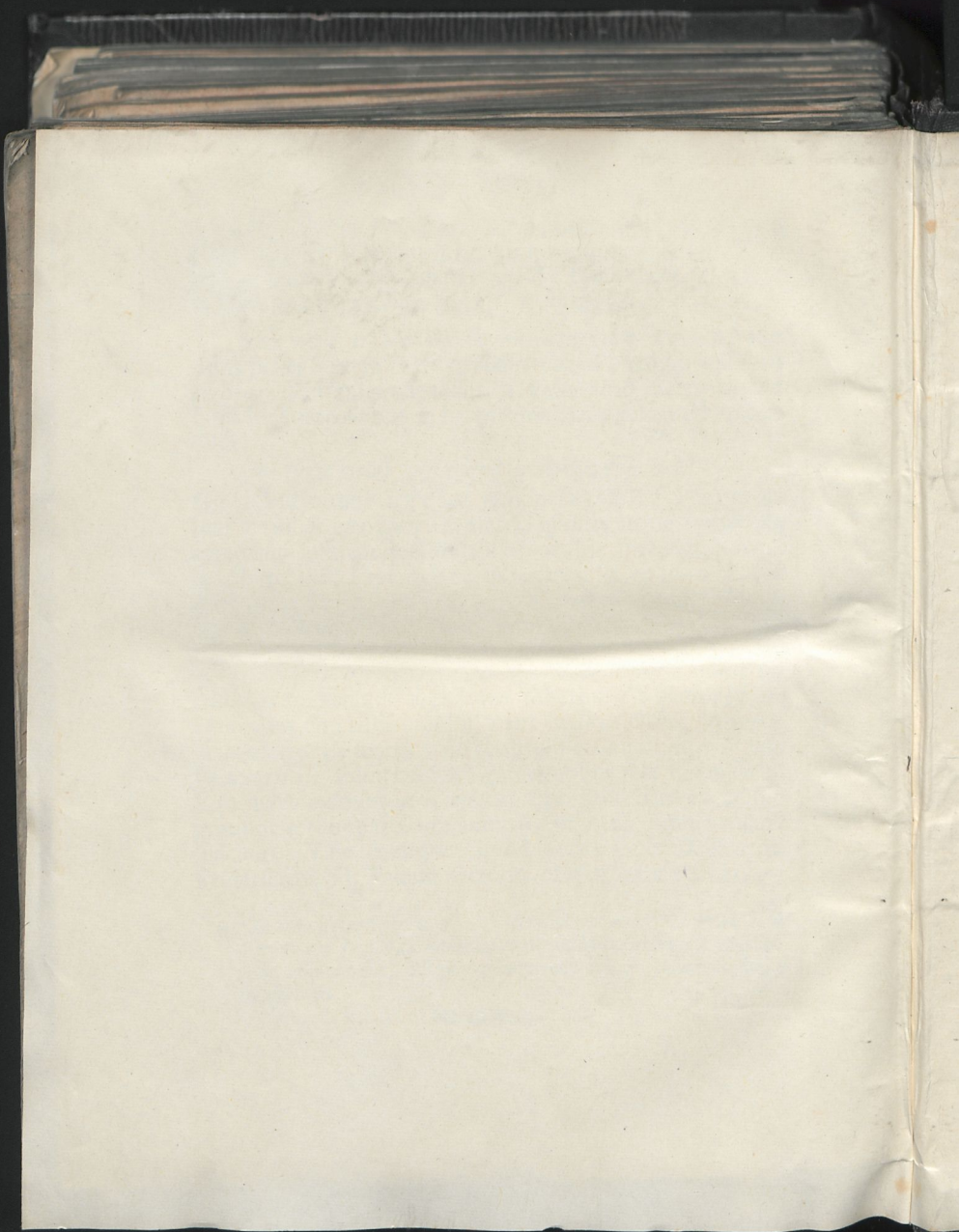
Qui iuris nodos legumque aenigmata soluat.

Quem Iustinianus LYTAM nominari voluit. Placuit autem TIBI & PROLYTAE mereri nomen arque honorem, antequam insulam doctorem ab ordine Iureconsultorum in illustri hac Fridericiana expeteres. Legitimo itaque tempore effluxo obtulisti inclito ordini preces TVAS. Qui annuit precibus TIBIQUE diem dixit ad subeunda examina, quae statuta a iurium candidatis requirunt. In quibus omnium expectationi satisfecisti TEQUE solida iuridicini humanique cognitione imbutum esse demonstrasti. Qua etiam de causa indulsit TIBI inclitus Ordo, vt specimen inaugurale marte TVO scriptum elaboratumque, sine PRAESIDE, solus contra Opponentium rela defenderes. Ego TIBI eximios in vtroque iure profectus ex animo gratulor totoque pectore exopto, vt TIBI omnia cedant feliciter. Vale mihiq; quod facis, faue. Dabam in Fridericiana VI. Kalend. Octobr. CIOIDCCXXXVII.

17) de anno CIOIDCLIV. f. 28. Ordinatione enim Camerali d. a. CIOIDLV. P. I. f. 2. sancitum erat, vt nemo ad dignitatem auctoris admitteretur, nisi per quinquennium Iurisprudentiae studio incubuisset.

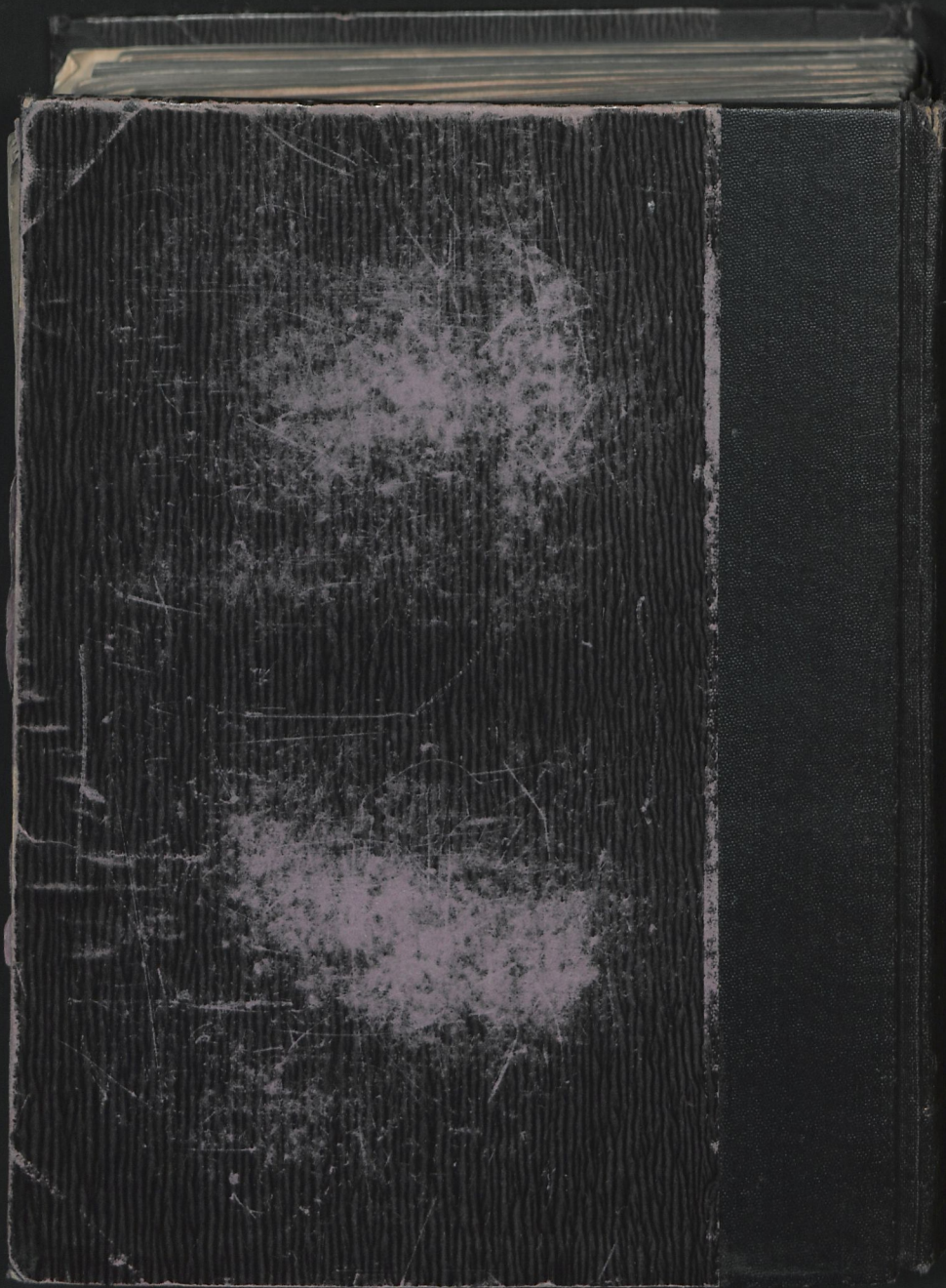
ULB Halle 3
002 729 385

v278

St

22 38

1747 136

DE
ARRHA,
PACTO IMPERFECTO,
DATA

INDVLTV
ILLVSTRIS IVRECONSVLTORVM ORDINIS
PRO
GRADV DOCTORIS

AD DIEM XXX. SEPTEMBR. MDCCXLVII.

DISSERET

HORIS ANTE ET POMERIDIANIS

IOANNES HARTWICH REVTER,
MEGAPOLITANVS.

HALAE MAGDEBVRG. FORMIS HENDELIANIS.

6)

